

JURIIDILINE AJAKIRI

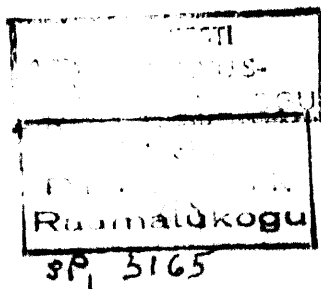

Spetsiaalne fond

ÕIGUS

VIIETEISTKÜMNES AASTAKAIK

1934. a.

TOIMETUS:

R. Rägo (peatoimetaja), E. Ein, K. Grau, T. Grünthal,
A.-T. Kiliemann, H. Kristal, E. Maddison, A. Palvadre,
K. Parts, J. Uluots, A. Mägi (toimetuse sekretär).

Väljaandja: Tartu Õigusteadlaste Selts.

Läti eelnõu Genfi Ühtlustatud veksliloiguse konventsioonide kehtima panemiseks.

Valter Nõges.

(Järg.)

IV. Eelnõu lihtvekslite osa. — GIK-ga liitunud või teda ratifitseerinud riik kohustub kehtima panema enda juures ÜVS-e siseriigi seadusena, kusjuures ta võib piirata seda kohustist ainult käskveksli kohta käivate ettekirjutistega ja mitte kehtima panna omal territooriumil ÜVS-e II osas sisalduvaid norme lihtvekslite kohta; sel juhtumil loetakse seda reservatsiooni kasustanud riik resp. maa lepinglaseks ainult selles, mis puutub käskvekslisse⁷¹. Seda reservatsiooni pole kasustanud seniajani ükski Genfi kõnesolevaid konventsioone ratifitseerinud riikidest. Esimesed tahavad siin olla Läti eelnõu koostajad, kes on mahutanud osurdatud reservatsiooni alusel oma Ühtlase veksliseaduse lihtvekslite ossa väheste muudatustega vastavad artiklid ex-Vene VS-st⁷². Põhjendeid selle, samuti kui teiste reservatsioonide kasutamise õigustamiseks eelnõu allmärkustes ei esitata. Kuid arvatavasti on need motiivid samad, mida märgitseb oma teoses Haagi Vekslireglamendi konventsiooni kohta A. M. Nolcken⁷³, kes oli Vene Valitsuse esindajaks Haagi II konverentsil, mis peeti 1912. aastal. A. M. Nolcken peab Venemaale soovitavaks ja otstarbekaks liituda Haagi Vekslireglamendi käskvekslite, mitte aga lihtvekslite osaga. A. M. Nolckeni seda seisukohta arvustab A. I. Kaminka, kes pooldab Venemaa liitumist Haagi Vekslireglamendi mõlema osaga⁷⁴. Näib, et kõnesoleva

⁷¹ Vt. GIK-i I art. ja Res. 21. art. 1. lõiget.

⁷² Vt. käesoleva artikli II osa lõpp-lõiget ning allmärkusi 19—28.

⁷³ Vt. Senator bar. A. M. Nolcken: Osund. teos. Eriti lk. 46—52, 103 ja 104, 109—114.

⁷⁴ Vt. A. I. Kaminka: Objedineniye vekselnago prava. SPB, 1913. Lk. 22 jj.

vaidlusküsimuse otsustamiseks ei tarvitse siin esitada mainitud teadusmeeste poolt- ja vastuväiteid, kuna selleks peaks piisama alljärgnevaist üldkaalutlusist.

ÜVS on kohastatud lääne-euroopa süsteemile. Vastavalt sellele ta käsitleb esmajärjekorras (art. 1—74) käskveksleid koos vekslidiguse mõningate üldküsimustega ning alles siis neljas viimases artiklis, viidetega esimesele osale, lihtveksleid (art. 75—78). Nii tulevad ÜVS-e järgi lihtvekslite kohta kohaldamisele käskvekslitesse puutuvad normid, kuivõrra nad on sobivad lihtvekslite vähe erinevale juriidilisele loomule. Järelikult, need paremused, mis on omased ÜVS-e käskvekslite osale võrreldes Balti riikides väheste muudatustega kehtiva ex-Vene VS-ga, kanduvad ju üle ka ÜVS-e lihtvekslite osale. Käesolevas kirjutises pole tarvet analüüsida ning hinnata neid erinevusi ja uudsusi, mida esitab ÜVS võrreldes ex-Vene VS-ga, sest seda on tehtud üksikasjaliselt teisel⁷⁵. Seepärast mainitagu siinkohal vaid kokkuvõttes, et kui mitte kõik, siis vähemalt suurem osa ÜVS-e ja temaga seoses olevate konventsioonide ettekirjutiste uudsusist on tervitatavad õiguspoliitilisest seisukohast vekslidiguse instituudi sisulise ja vormilise eduna. Balti riigid, liitudes ÜVS-ga mitte osaliselt, vaid tervikuliselt, saaksid nii liht- kui ka käskvekslite kohta moodsa, ajakohase seadustiku, mis on koostatud vekslidiguse paremate asjatundjate poolt. Ex-Vene VS on pärit käesoleva sajandi algusest, kus vekslevis tsiviil- ja kaubanduslikus käibes hoopis teissugust osatähtsust kui tänapäev. Ta on mitneski küsimuses vananenud, võrreldes vekslidiguse doktriini praeguse tasemega. Nii ei tunne ta mitte ainult pandi-indossamenti, vaid mõningaid teisigi uudsusi, mis esinevad ÜVS-s ja mis on tunnistanud doktriini poolt eluõiguslikeks. Temas on ilmnunud rida puudusi, lünki ning vaieldavaid kohti. Mainitagu siinkohal näitena kas või blankovekslite küsimust ning vekslikäenduse instituuti⁷⁶. Ning lõpuks, tema üksikud normid

⁷⁵ Vt. Valter Nõges: Genfi Ühtlustatud veksliseadus 1930 aastast. Õiguspoliitiline ja õigusvõrdluslik arutelu. „Õigus“ 1931, nr. nr. 4 ja 5.

⁷⁶ Vt. blankovekslite kohta käesoleva artikli III osa 2. punkti ning T. Grünthali eesmainitud kirjutist „Õiguses“ 1931, nr. 5, lk. 224 jj. — Ebamäärased ja lahkarvamisi võimaldavad on ka ex-Vene VS-u art. 58—59, mis normivad vekslikäendust. Vt. selle kohta I. Tjutrjumov: Vekslikäendus. „Õigus“ 1934, nr. 3, lk. 108 jj. —

pole enam küllaldaselt kokkukõlas hilisemate protsessuaalseadustega⁷⁷. Kõik need puudused on kõrvaldatud, kui Balti riigid liituvad Genfi kõnesolevate konventsioonidega ning panevad kehtima endi juures ÜVS-e tervikuliselt.

Kuid veel teisigi hüvesid käib sellega kaasas. ÜVS-e tulevane kehtkond on kahtlemata lai, sest ta valutab kaunis tõenäoselt terve Lääne-Euroopa ning Lõuna-Ameerika. Sellega seoses aga muutub hõlpsamaks vekslite liiklemine, mis omakorda ei jäta avaldamata mõju veksliekrediidi tingimuste paranemisele. Mainitud põhjend on peamiselt kehtiv küll käskvekslite kohta, sest lihtvekslite rahvusvaheline liiklemine piirdub ainult Balti riikide ning Nõukogude Venega (SSSR-ga), kus käibes peamiselt lihtvekslid. Kuid nii liht- kui ka käskvekslite suhtes võrdse tähtsusega on tõik, et ÜVS-e laia kehtkonna tõttu tema teaduslik läbitöötamine omandab intensiivsekuju, sest sellega tegelevad mitme maa juristid. Et sel asjalolul ei puudu oma praktiline väärtus, eriti väikeriikide seisukohast, seda vist keegi ei hakka eitama.

Eelöeldust peaks küllaldaselt nähtuma, et ex-Vene VS-u lihtveksli osa paigutamine eelnõusse, olgugi teatavate muudatuste ning täiendustega, pole toimunud tema sisulise väärtuse hindamise tagajärjena. Ka ei saa tõsiselt võtta arvamust, nagu sobiksid ÜVS-s ette nähtud uuendused ainuüksi käskvekslitele, sest vekslite need kaks liiki on oma juriidiliselt loomult üksteisele väga lähedad. Samuti ei pea paika väide, nagu tekitaks ÜVS-e lihtvekslite osa kohaldamine tegelikus elus olulisi raskusi, sest ta koosneb vaid neljast artiklist, mis viitavad ümmarguselt viiekümnele käskvekslit normivale artiklile. Sellest raskusest aitab välja Res. 21. artikli 2. lõige, mis annab igale lepinglasele õiguse koostada lihtvekslite kohta käivaist ettekirjutistest erilise seadustiku, mis oleks täiesti kokkukõlas ÜVS-e lihtvekslite, s. o. II osa normidega ja mis kordaks käskvekslite kohta käivaid määrusi, millele on tehtud viited samas osas, kuid ainult nende muudatustega, mida lubavad ÜVS-e II osa normid

---

E. Ein: Solidaarkohustused ja veksel. „Õigus“ 1931, nr. 8, lk. 377 jj. — K. Parts: Märkusl hr. E. Eini arutluse „Solidaarkohustused ja veksel“ puhul. „Õigus“ 1931, nr. 8, lk. 381 jj.

⁷⁷ Vt. käesoleva artikli III osa 9. p. ja 70. allmärkust.

ja GIK-i II lisa vastavad reservatsioonid. Seda reservatsiooni tuleks tingimata kasustada, kuna seetõttu, et Balti riikides on peamiselt liikvel lihtvekslid, tuleb siin ka enam kohaldamisele just lihtvekslite osa veksliseadustikust.

Lõpuks võidakse veel ehk öelda eelnõu seisukoha kaitseks, et just lihtvekslite osa ex-Vene VS-st on kolmekümneaastase tarvitamise tõttu sügavasti sisse juurdunud tegelikku ellu, ta on saanud omaseks Balti riikide elanikkonna laialdastele ringkondadele, keda ei tarvitseks koormata uue, erineva normistiku tundmaõppimise vaevaga, sest et kehtiv veksliseadus on veel küllalt hea. On päris selge, et säärast arvamust antud juhtumil võivad avaldada küll ainult need, kes pole suutnud või tahtnud küllaldaselt selgitada endale vekslidiguse rahvusvahelise ühtlustamisega kaasas käivaid hüvesid, rääkimata koguni selle põhiidee tunnetamisest, mis kannab diguse unifitseerimist üldse. Olgu veel tähendatud, et ÜVS-e lihtvekslite osa tundmaõppimine, eriti pärast seda, kui eelmainitud reservatsiooni alusel on koostatud lihtvekslite kohta käivaist normidest eriseadustik, ei tohiks valmistada erilisi raskusi, sest niihästi ÜVS-e kui ka ex-Vene VS-u aluseks on peamiselt saksa vekslidiguse.

V. Lõpp-seisukohti. -- Tuginedes kõigile eelmainitud asjaoludele, lubatagu esitada lõpp-kokkuvõtteks alljärgnevad ettepanekud:

1. Arvestades neid hüvesid, mis on seoses vekslidiguse ühtlustamisega rahvusvahelises ulatuses, ning silmas pidades seda, et Genfi vekslidiguse ühtlustamist taotlevate konventsioonide väljatöötamisest on osa võtnud maailma paremad vekslidiguse tundjad, tuleb pidada soovitavaks Balti riikidele liituda kõigi kolme Genfi kõnesoleva konventsiooniga.

2. Hinnates ÜVS-e täiuslikkust ning tema kehtivusega seoses olevaid paremusi, tuleb pidada soovitavaks Balti riikidele mitte osalist ÜVS-e ülevõtmist, nagu seda näeb ette Läti Ühtlase veksliseaduse eelnõu, vaid tema tervikulist kehtima panemist.

3. Et Balti riikides on käibes peamiselt lihtvekslid, siis kasustatagu GIK-i II lisa 21. artikli 2. lõikes ette nähtud reservatsiooni ning selle kohaselt koostatagu lihtveks-

lite kohta käivaist normidest Ühtlase veksliseaduse tervikuline osa.

4. Suurema ühtluse säilitamiseks vekslisõiguse alal nende riikidega, kus kehtib või hakkab kehtima ÜVS, piirdutagu GIK-i lisas ning GIIK-i 1. artiklis ette nähtud reservatsioonide kasustamisel kõige hädavajalikumaga. Mainitud reservatsioonide kasustamine toimugu ühesuguselt kõigi kolme Balti riigi poolt, kusjuures peetagu silmas Poola ning Fenno-Skandia riikide vastavaid seisukohti. Tuleviku eesmärgiks olgu Balto-Skandia ühtlustatud õiguse kehtkonna loomine.

5. ÜVS-e motiivide ja tema kohta kujuneva kohtupraktise ning teaduslike tööde kasutamise hõlbustamiseks säilitatagu muutmata ÜVS-e süsteem ja artiklite numeratsioon käskveksli osas. Selle osa artiklitesse viidagu ainult muudatused, mis tehakse GIK-i II lisas ning GIIK-i 1. artiklis ette nähtud reservatsioonide kohaselt. ÜVS-e täiendused aga, mis tehakse otseste või kaudsete reservatsioonide alusel, paigutatagu eri ossa⁷⁸. Samu reegleid peetagu vastavalt silmas lihtveksli osa koostamisel.

Tõendite kindlustamine.

I. Tjutrjumov.

Eesti kohtupraktises on tekkinud mõningad lahkarvamused protsessuaalnormide kohaldamisel tõendite kindlustamise puhul mainitud normide vastava osa ebaselguse tõttu. 1912. a. 15. juuni seadusega¹ pandi kehtima säte², mille järgi isikud, kellel on põhjust karta, et tunnistajate ülekuulamine, paiklik ülevaatus või asjatundjate arvamuse avaldamine või

---

⁷⁸ Samu reegleid on peetud silmas näit. Austria 1932. a. 18. aug. ja Saksa 1933. a. 21. juuli Veksliseaduse koostamisel. Mainitud veksliseadustel on järgmine ühine süsteem: I osa — käskveksel (art. 1—74); II osa — lihtveksel (art. 75—78); III osa — täiendavad määrused [1. ptk. — veksliprottest (art. 79—88), 2. ptk. — vekslirikastumine (art. 89), 3. ptk. — käestlänitud veksle ja protestiakt (art. 90)]; IV osa — seaduste kehtkond (art. 91—98, mis vastavad GIIK-i art. 2—9).

¹ Sobr. uzak. 1912. art. 1003.

² TKS 1914. a. väljaanne, art. 82².

vad hiljemini muutuda võimatuks või väga raskepäraseks, on õigustatud paluma säärase tõendite kindlustamist, kusjuures vastava palvega lubatakse esineda asja menetluse kestel kui ka enne hagi esitamist³. Et TKS art. 369¹ sisaldab sätet, et tõendite kindlustamise palve saamisel ringkonnakohus juhustub TKS art. 82²—82⁹ sättest⁴, siis tõusetub küsimus, millisele kohtule alluvad tõendite kindlustamise palved, kui need esitatakse enne hagi tõstmist. Kas kuuluvad säärase palved läbivaatamisele alati rahukohtus või võib neid esitada ka rahukogule, mille piirkonnas asetseb paiklikule ülevaatusele kuuluv ese või elavad tunnistajad või asjatundjad.

TKS artikli 369¹ juhisest, et tõendite kindlustamisel ka rahukogu juhustub samadest sätetest, mis kehtivad rahukohtute suhtes, on praksises kujunenud arusaamine, et tõendite kindlustamise palvet, mis esitatud enne hagi tõstmist, võib esitada ka rahukogule. Pole kahtlust, et see seisukoht ei ole kokkukõlas TKS art. 82²—82⁴ täpsa mõttega, mille järgi tõendite kindlustamise palved igasuguse hagisumma puhul, mis on esitatud enne hagi tõstmist, kuuluvad läbivaatamisele selles rahukohtus, mille jaoskonnas asetseb paiklikule ülevaatusele kuuluv ese või elavad tunnistajad või asjatundjad isikud⁵. Need palved aga, mis on esitatud peale hagi tõstmist, vaadatakse läbi kohtus, kus toimub asja menetlus, kusjuures juhtumeil, mil tõendite kindlustamiseks vaja olevad sammud ei kannata viivitamist, võidakse tõendite kindlustamise palve ka pärast hagi tõstmist esitada rahukohule, mille jaoskonnas asetseb paiklikule ülevaatusele kuuluv ese või elavad tunnistajad või asjatundjad. Seega pole paikapidav ülalmainitud seisukoht, nagu võiks tõendite kindlustamine alluda rahukogule ka enne hagi tõstmist, sest see on vastuolus seaduse täpsa mõistega.

See eksiarvamus on näiliselt põhjendatav ülalmainitud seadusartiklite ebatäpsa redaktsiooniga, eriti TKS art. 82⁴-ga, mis ütleb, et pärast hagi tõstmist esitatud tõendite kindlus-

---

³ TKS 1914. a. v. art. 82³.

⁴ TKS 1914. a. v. art. 369¹.

⁵ TKS art. 82⁴, 1912. a. 15. juuni redaktsioonis ja 1914. a. väljaanne art. 29 p. 6.

tamise palved otsustatakse rahukohtus, kus toimub asja menetlus. Õigem oleks aga öelda: otsustatakse kohtus, kus toimub asja menetlus. Säärasel korral osutuks art. 369¹ täiesti ülemääraseks. Vastavat seisukohta peaks arvestama ka Eesti TKS reformimisel⁶. Vastasel korral võivad protsessuaalsätete ebatäpsusest tekkida ebaõiged järeldused kohtute praktises. Nii on, näiteks, ka säärane väljapaistev protsessualist kui Issatšenko, tuginedes peamiselt art. 369¹-le, jõudnud seaduse ebatäpsa redaktsiooni tõttu ebaõigele järeldusele, et üldkohtuile alluvate hagide puhul tõendite kindlustamise palved võidakse esitada palve esitaja valikul kas rahukohtule või ringkonnakohtule⁷. Art. 369¹ ja 82³ ühise mõtte järgi säärased palved alluvad asja algatamiseni sellele kohtule, mille ringkonnas asetsevad vastavad tõendid; pärast hagi esitamist aga kohtule, kus toimub asja otsustamine, välja arvatud juhtumid, mil tõendite kindlustamisega ei või viivitada ja mil vastava palve võib esitada sellele kohtule, mille ringkonnas asetsevad tõendid. Nagu ülaltoodust nähtub, on Issatšenko järeldus vastuolus seaduse täpsa mõistega, sest kehtivad protsessuaalnormid nõuavad, et tõendite kindlustamise palved enne hagi tõstmist kuuluvad igasuguste summade puhul, s. o. sõltumata asja allumusest hagi hinna järgi⁸, läbivaatamisele rahukohtus, mille jaoskonnas asetsevad vastavad tõendid. Palved, mis esitatakse aga pärast hagi tõstmist, kuuluvad läbivaatamisele kohtus, kus toimub asja otsustamine, välja arvatud eespool-mainitud erandid, mil tõendite kindlustamisega ei või viivitada.

Samal seisukohal on ka teisi sama küsimust käsitlevaid vene protsessualiste, nagu Engelmann⁹ ja Vaskovski¹⁰. Nende arvates tõendite kindlustamise palved, mis esitatud enne hagi tõstmist, kuuluvad alati läbivaatamisele rahukohtutes, mille jaoskonnas asetsevad vastavad tõendid.

---

⁶ Vt. Projekt § 221.

⁷ V. Issatšenko, Praktičeskii kommentarii na 2 knigu Ustava gražd. sudopr. 1980., II k. 2. väljaanne, art. 92—97.

⁸ I. Tjutrumov, Graždanskii protsess, lk. 87—88.

⁹ Prof. Engelmann, Kurs russkago graždanskago sudoproisvotstva, izd. 3, lk. 343.

¹⁰ Prof. Vaskovski, Utšebnik graždanskago protsessu, 1914, lk. 396.

Arutlusi.

Kehtiva KKS-e §§ 92 ja 700.

H. Jucum.

15. juunil 1912 antud seadusega (Zakon o mestnom sude), mis kehtima hakanud 1. I 1914, on järgmiselt täiendatud KKS §§ 92, 96 p. 2 ja 700.

Endine tekst.

§ 92.

Kui kohtualune ennast ei tunnista süüdi, siis kohtunik kuulab üle kõige enne süüdistaja poolt ülesantud tunnistajad, selle järel küsib kohtualuselt, mis ta võib seletada enda kaitseks, ja kuulab üle nii kohtualuse enese kui ka tema poolt ülesantud tunnistajad.

§ 96. p. 2.

Ühe või mõlema poole taandamise tõttu ei kuulata vande all üle:

süüteoost kannatanu abikaasat, otsejoones sugulasi, lihalikku venda ja õde, kui ka kannatanu ja kohtualuse 3. ja 4. astme küljjoones sugulasi ja kahe esimese astme hõimlasi.

§ 700.

Kõige enne kuulatakse üle süüteoost kannatanu, selle järel süüdistaja poolt ülesantud tunnistajad ja lõpuks kohtualuse poolt ülesantud tunnistajad.

1912. a. seaduse tekst.

§ 92.

Kui kohtualune ennast ei tunnista süüdi, või tema süütunnistus äratab kahtlust, siis kohtunik kõige enne kuulab üle süüteoost kannatanu, kuigi see esineb erasüüdistajana või tsiviilhagejana, selle järel süüdistaja poolt ülesantud tunnistajad, ja siis küsib kohtualuselt, mis ta võib seletada enda kaitseks, ja kuulab üle kohtualuse enese kui ka tema poolt ülesantud tunnistajad.

§ 96 p. 2.

Ühe või mõlema poole taandamise tõttu ei kuulata vande all üle:

Süüteoost kannatanut, tema abikaasat, otsejoones sugulasi...

§ 700.

Kõige enne kuulatakse üle süüteoost kannatanu, kuigi ta esineb süüdistajana või tsiviilhagejana, selle järel süüdistaja poolt ülesantud tunnistajad...

Mõlema teksti võrdlusel paistab silma, et mainitud paragraafide 1912. a. täiendatud tekstis kriipsutatakse alla, et süüteost kannatanu jääb ikkagi tunnistajaks, kuigi ta esineb samas asjas erasüüdistajana või tsiviilhagejana, ning kuulatakse üle tunnistajana isegi vande all, kui pole avaldatud taandamist tema vastu. Peale selle §§ 92 ja 700 nõuavad süüdistaja ja kohtualuse poolt ülesantud tunnistajate ülekuulamist, kusjuures kohtunik ka küsib kohtualuselt, mis ta võib seletada enda kaitseks. On õige, et mõlemas paragraafis on ka tähendatud tunnistajate ülekuulamise järjekord.

KKS § 92 endise teksti järgi süüteost kannatanut ei loetud tunnistajaks, sest tema ülekuulamist ei mainita, niisama KKS § 96 p. 2 ei arvanud teda tunnistajate hulka 1912. aastani. KKS § 700 endise teksti järgi süüteost kannatanu kuulatakse üle tunnistajana, kusjuures ei selles paragraafis ega ka § 707 p. 2 pole tehtud erandit sel juhul, kui süüteost kannatanu esineb erasüüdistajana või tsiviilhagejana.

Siin võib tekkida küsimus, kuidas tuleb talitada, kui erasüüdistaja või tsiviilhageja ei ilmu kohtusse, vaid saadab enese asemel oma voliniku (KKS § 90 ja § 585). Kas võib kohtunik tarbe korral siiski süüteost kannatanu ette kutsuda tunnistajana?

Peatudes esialgu rahukohtule alluvate asjade juures, tuleb konstateerida, et kuni 1912. a. kehtivas KKS-s ei olnud vastavat paragraafi, sest § 65 endise teksti järgi kehtis säte, et kui pooled ise ei kohustu tunnistajaid kohtusse tooma, siis kutsutakse neid välja rahukohtuniku poolt. Kuid 15. VI 1912 on nimetatud paragraafi tekst täiendatud järgmise lausega: „Kui kohtunik leiab tarviliku olevat, siis ta võib välja kutsuda tunnistajaid ka ilma poolte sellekohase palveta.“ Kokkukõlas sellega kaotas samal ajal oma kehtivuse KKS § 104, mille järgi erasüüdistuse asjus kohtunik asjaarutamisel pidi piirduma ainult poolte poolt esitatud või kättejuhatatud tõendite läbikatsumisega.

15. VI 1912 seadusele lisandatud seletuskirjadest nähtub, et seaduseandja suhtumine erasüüdistusasjadesse on muutunud; on tunnustatud, et neis asjus määratakse karistusi süüdlasile mitte eraisiku, vaid riigi huvides, et ka neis asjus kriminaalprotsessi siht on süüteo sündmuse ja kohtualuse süü kohta tõelolude selitamine kõigi seadusega lubatud või tunnustatud abinõudega. Kuid säärane siht on saavutamatu

seni, kuni kohtuniku tegelus on sõltuv ainuüksi poolte palvetest ja tegevusest. Pääseteeks sellest seisukorrast leiti KKS § 65 täiendusega, mis annab kohtunikule õiguse iseseisvalt, tarbe korral, tõe kätte saamise huvides, olenemata poolte palvest ja nõusolekust, üle kuulata tunnistajaid, nende hulgas ka süüteoost kannatanut. Samal ajal sama seadusega on loodud KKS § 159^a, mis annab needsamad õigused ka rahukogule kui teise astme kohtule. (Vene Sen. krim. kass. dep. seletus 1914, nr. 8.) Praegu rahukohtunik peab KKS § 92 alusel üle kuulama tunnistajana kohtusse ilmunud süüteoost kannatanu, ja võib ilmunuta jäänud kannatanu KKS § 65 alusel tarbe korral suvaliselt välja kutsuda ülekuulamiseks tunnistajana.

1912. aastani on Vene Senati krim. kass. departemang vähemalt 50 korda oma seisukoha avaldanud KKS § 92 tähenduse kohta ja palju kordi ta on oluliseks KKS § 92 rikumiseks tunnistanud poolte poolt ülesantud tunnistajate ülekuulamata jätmise (näiteks 1882. a. nr. 48 Porozovi asjas, 1878. a. nr. 76 Segali asjas, 1877. a. nr. 17 Bašmakovi asjas, 1876. a. nr. 202 Saitškini asjas, 1875. a. nr. 492 Nikolski asjas jne.).

Eriti tahan peatuda senati ühe seletuse (1891. a. nr. 22 Bibrovski asjas) juures, sest temas on pikemalt põhistatud senati seisukoht. Ta lähtub selles asjas KKS § 3-st. mille järgi rahukohtus esineb asjaarutamisel süüdistajana süüteoost kannatanu nii avaliksüüdistuse kui ka erasüüdistuse asjus ja senat leiab, et neis asjus süüteoost kannatanu harilikult on kõige ligemaks ja sageli isegi ainukeseks kohtuliku uurimise aineks oleva sündmuse pealtvaatajaks, igatahes temalt kohus võib ammutada niisuguseid vahenditult saadud andmeid, millel võib olla kõige olulisem tähtsus nii süüteo sündmuse selitamiseks kui ka süüdlase tegevuse paljastamiseks. Sellest järeldab senat, et kohtumõistmine on otseselt huvitatud sellest, et ta saaks kasustada kõiki neid väärtuslikke andmeid, mis on olemas süüteoost kannatanul ja mida sageli üldse ei saa koguda muude uurimisabinõudega, vaid üksnes kannatanu ülekuulamise teel. Neist kaalutlusist juhitud Vene Senati arvates tekib otsekohe tarvidus tõeolude selitamise otstarbeks üle kuulata tunnistajatena süüteoost kannatanuid, kuigi nad esinevad süüdistaja või tsiviilhageja osas.

Mis puutub KKS § 700, siis Vene Senati krim. kass. dep.

on avaldanud oma seisukoha selle paragraafi kohta 1868. a. nr. 329 Polunini asjas, 1869. a. nr. 867 Makarovite asjas, nr. 888 Bitjunovi asjas, 1876. a. nr. 193 Filipovi asjas, 1879. a. nr. 71 Bitsini asjas, 1889. a. nr. 24 Osnobišini asjas, 1891. a. nr. 22 Bibrovski asjas jne. — Polunini, Bitjunovi ja Osnobišini asjus on tunnustatud, et tunnistajate ülekuulamise järjekorra rikkumine ei moodusta kassatsiooni põhjust KKS § 701 ettenähtud juhtumel. Bibrovski asjas on senat asunud seisukohale, et KKS § 700 põhjal süüteoost kannatanu kuulatakse üle tunnistajana, vahet tegemata, kas ta esineb samas asjas erasüüdistajana või tsiviilhagejana, sest § 707 p. 2 järgi loetakse kahjukannataja igal juhul tunnistajaks, keda võib taandada ainult vande andmisest, ja KKS § 709 alusel ei saa tunnistajana üle kuulata ainult prokuratuuri esindajat, kohtualuse kaitsejat ega tsiviilhageja või erasüüdistaja volinikke, kuna erasüüdistaja ja tsiviilhageja ülekuulamiseks tunnistajana see paragraaf takistusi ei tee.

Mis puutub küsimusse, kas on kohtul õigus KKS § 585 alusel ilmunata jäänud süüteoost kannatanu ette kutsuda tunnistajana, siis arvan, et eeltoodu põhjal kohtul see õigus on ning et ka Kohtupalatil on sama õigus, kui esimese astme kohus on KKS § 700 vastaselt kohtusse ilmunud süüteoost kannatanu üle kuulamata jätnud. Selle väite põhjenduseks annavad küllaldast alust KKS §§ 879 ja 879¹. Esimene paragraaf käib kohtualuste ja teiste asjaosaliste kohta ja teeb Kohtupalati ülesandeks teatada kõigile asjaosalistele kutselehtede abil toimetises leiduvate aadresside järgi, millal nende süüteoasi tuleb arutusele Kohtupalatis, kusjuures nad võivad ilmuda kas isiklikult või voliniku kaudu. Peale selle määritleb see paragraaf, et asjaosaliste ilmunata-jäämine ei takista asja ettekandmist ega otsustamist, välja arvatud KKS § 879¹ ette nähtud juhtumid. KKS § 836 järgi tuleb mõista „asjaosaliste“ all kohtualuseid ning nende kaitsejaid ja erasüüdistajaid ning tsiviilhagejaid ning nende volinikke. Nende asjaosaliste kohta aga määritleb KKS § 879¹, et neid kutsutakse Kohtupalatisse asjaarutamisele ainult siis, kui Kohtupalat ise leiab seda tarviliku olevat, või kui pooled sellekohase palvega esinevad ja selle palve täitmiseks pole takistusi. Seega kahtlemata on Kohtupalatil õigus tõe kättesaamise huvides tarbe korral olenemata poolte palvetest välja kutsuda asjaarutamisele erasüüdistajaid tunnistajatena ülekuulamiseks

KKS § 700 alusel. Kui Kohtupalat kinni peab põhimõttest, et kriminaalkohus peab püüdma kõigi seadusega lubatud või tunnustatud abinõudega selitada süüteo sündmuse ja kohtualuse tegevuse iseloomustavaid asjaolusid enne asja otsustamist, siis nähtavasti Kohtupalat ei peaks keelduma poolte palveta kohtumõistmise huvides erasüüdistaja ülekuulamisest tunnistajana, iseäranis kui teisi tunnistajaid ei ole.

Kohtute 1933. a. koosseisu ja tegevuse ülevaade.

I. Koosseis.

Aruandeaastal töötas 7 kollegiaalkohut 83 kohtunikuga ja 87 üksikkohtunikku.

Riigikohus töötas aruandeaasta alguses 12-liikmelises koosseisus: esimees, abiesimees, kolm osakonna esimeest ja seitse kohtuliiget: osakondades peale osakonna esimehe kriminaal- ja tsiviilosakonnas kummaski kaks liiget ja administratiivosakonnas abiesimees ja kolm liiget. Et Riigikohtu koosseisu muutmise seadusega, mis Riigikogu poolt 19. VII 1932 vastu võetud (RT 1932 — 61), suurendati Riigikohtu liikmete arvu 1 võrra ja 1932. a. 4. detsembril surma läbi lahkus administratiivosakonna liige Dimitri Verhoustinski, siis valiti Riigikogu otsusega 9. veebruarist 1933 kaks uut Riigikohtu liiget. Riigikohtu üldkogu korraldava koosoleku otsustega 4. ja 21. märtsist 1933 määrati mõlemad uued liikmed tsiviilosakonda. Selle järel töötas tsiviilosakond koosseisus: osakonna esimees ja neli liiget, kuna kriminaal- ja administratiivosakonnas jäi koosseis endiseks. Riigikohtu koosseis aga kasvas 14-liikmeliseks.

Kohtupalat töötas aruandeaastal endises 13-liikmelises koosseisus: vanem esimees, departemangu esimees ja 11 kohtuliiget. Nendest töötasid kriminaaldepartemangus: vanem esimees ja 4 kohtuliiget ning tsiviildepartemangus: departemangu esimees ja 7 kohtuliiget.

Rahukogud, arvult neli, töötasid aruandeaastal samuti endises koosseisus: peale esimeeste Tallinnas kolm ja Tartus kaks abiesimeest, Rakveres ja Viljandis kummaski üks abiesimees ja alalisi liikmeid Tallinnas 15, Tartus 13, Rakveres 8 ja Viljandis 7, kokku 54 rahukogude koosseisu kuuluvat kohtunikku.

Kohtu-uurijate ameteid oli aruandeaastal 31; nimelt 3 tähtsamate asjade kohtu-uurija ametit, neist Tallinna-Haapsalu Rahukogu juures 2 ja Tartu-Võru Rahukogu juures 1, ning 28 kohtu-uurija ametit, neist Tallinna-Haapsalu Rahukogu ringkonnas 11 — kusjuures kolme nende 11 kohtu-uurija ameti hulgast, nimelt Saaremaa 1. ja 2. jaoskonna ning Hiiumaa jaoskonna kohtu-uurijate ametikohuseid täidavad vastavate jaoskondade rahukohtunikud —, Tartu-Võru Rahukogu ring-

konnas 8, Rakvere-Paide Rahukogu ringkonnas 5 ja Viljandi-Pärnu Rahukogu ringkonnas 4.

Rahukohtuja oskondi oli aruandeaastal 55, nimelt Tallinna-Haapsalu Rahukogu ringkonnas 18, Tartu-Võru Rahukogu ringkonnas 19, Rakvere-Paide Rahukogu ringkonnas 10 ja Viljandi-Pärnu Rahukogu ringkonnas 8.

Lisarahukohtunikke oli ametis 2.

Sõjaringkonnakohus koosnes 2 kohtunikust: esimees ja üks kohtunik ning kohtu juures töötas kaks kohtu-uurijat.

Ametist vabastamised, ümberpaigutused ja nimetamised.

Riigikohtus: Riigikogu otsusega 9. veebruarist 1933 valiti riigikohtunikeks välisministri abi Aleksander Hellat ja Tartu-Võru Rahukogu esimees Rudolf Gabrel.

Kohtupalati koosseisus aruandeaastal muutusi ei olnud.

Rahukogudes ja nende alla kuuluvate kohtunikude hulgas olid järgmised muutused:

Tallinna-Haapsalu Rahukogus. Ametist vabastati omal palvel: 23. XII 1933 Tallinna-Haapsalu Rahukogu alaline liige Georg Adelheim, arvates 23. XII 1933.

Tartu-Võru Rahukogus. Kohtu koosseisust lahkusid: 1) 9. II 1933 Tartu-Võru Rahukogu esimees Rudolf Gabrel valimise puhul riigikohtunikuks ja 2) 24. V 1933 Tartu-Võru Rahukogu alaline liige Paul Poom nimetamise puhul Viljandi-Pärnu Rahukogu abiesimeheks. Ümberpaigutati omal palvel: 1) 4. III 1933 Petseri 2. jaoskonna rahukohtunik Bruno Peterhoff Tartu 1. jaoskonna rahukohtunikuks ja 2) 21. III 1933 Viljandi-Pärnu Rahukogu esimees Vladimir Kuusik Tartu-Võru Rahukogu esimeheks. Ametisse nimetati: 30. I 1933 Tartu 1. jaoskonna rahukohtunik Erich Vadi Tartu-Võru Rahukogu alaliseks liikmeks, 2) 8. IV 1933 lisarahukohtunik Aksel Palgi Petseri 2. jaoskonna rahukohtunikuks ja 3) 10. VI 1933 Viljandi-Pärnu Rahukogu prokurör Georg Maim Tartu-Võru Rahukogu alaliseks liikmeks.

Rakvere-Paide Rahukogus. Kohtunikude nimekirjast kustutati: 10. VI 1933 Jõhvi jaoskonna rahukohtunik Jaan Daniel Riigikohtu kriminaalosalakonna otsuse põhjal 7. juunist 1933. Ametisse nimetati: 30. IX 1933 lisarahukohtunik Arkadius Veske Jõhvi jaoskonna rahukohtunikuks.

Viljandi-Pärnu Rahukogus. Kohtu koosseisust lahkus: 21. III 1933 Viljandi-Pärnu Rahukogu esimees Vladimir Kuusik ümberpaigutamise puhul omal palvel Tartu-Võru Rahukogu esimeheks. Ametisse nimetati: 1) 29. IV 1933 Viljandi-Pärnu Rahukogu abiesimees Jaak Depman Viljandi-Pärnu Rahukogu esimeheks ja

(Järg lk. 259.)

Riigikohtu administratiivosakonna

I astme asjad	1. jaanuariks 1933 oli lõpetamata		1933. a. tuli juurde		Kokku		Lõpetati 1933. aastal												1. jaanuariks 1934 jäi lõpetamata	
	Arv	%	Arv	%	Arv	%	rahuldati		jäeti tagajärjeta		jäeti läbi vaatamata		kõrvaldati läbi vaatamisel		pandi seisma		Kokku	Arv	%	
							Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%				Arv
1 Kohtu- ja Siseminist.	3	20	23	4	19,05	14	66,66	2	9,53	1	4,76	—	—	—	—	—	—	21	2	
2 Politseivalitsus	1	2	3	1	33,33	2	66,67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	
3 Vangimajade Valitsus.	—	1	1	—	—	1	100,00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
4 Sisekaitse ülem	—	13	13	—	—	3	23,08	10	76,92	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	
5 Teedeministeerium	—	7	7	—	—	5	83,34	—	—	1	16,66	—	—	—	—	—	—	6	1	
6 Raudteevalitsus	—	3	3	—	—	2	100,00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	
7 Haridus- ja Sotsiaalminist.	40	126	166	9	9,78	63	68,48	13	14,14	7	7,60	—	—	—	—	—	—	92	74	
8 Kinnituskõukogu	4	13	17	5	31,25	11	68,75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	1	
9 Majandusministeerium	—	17	17	3	20,00	10	66,66	1	6,67	—	—	1	6,67	—	—	—	—	15	2	
10 Maksudevalitsus	40	16	56	4	8,16	43	87,71	2	4,13	—	—	—	—	—	—	—	—	49	7	
11 Maksupeakomitee	88	220	308	66	46,80	70	49,64	3	2,14	2	1,42	—	—	—	—	—	—	141	167	
12 Otsemaksude Peakomitee	22	—	22	3	17,65	14	82,35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	5	
13 Tulumaksu Peakomitee	43	—	43	7	17,07	34	82,93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	2	
14 Tollipeakomitee	7	26	33	14	50,00	13	46,43	—	—	1	3,57	—	—	—	—	—	—	28	5	
15 Tollikomitee	1	—	1	1	100,00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
16 Riigikontrollnõukogu	1	2	3	1	50,00	1	50,00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	
17 Kaitseministeerium	4	9	13	—	—	7	87,50	1	12,50	—	—	—	—	—	—	—	—	8	5	
18 Kaitseväeteenist. Peakom.	3	11	14	3	23,08	10	76,92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1	
19 Põllutöministeerium	83	76	159	14	12,39	85	75,22	8	7,08	5	4,41	1	0,89	—	—	—	—	113	43	
20 Katastri ja maakorr. osak.	—	1	1	—	—	1	100,00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
21 Maakorrald. Peakomisjon (planeerimise asjad)	8	159	167	9	7,69	95	81,20	4	3,42	7	5,98	2	1,71	—	—	—	—	117	50	
22 Maakorrald. Peakomisjon (popsi asjad)	121	71	192	31	20,40	113	74,34	3	1,97	5	3,29	—	—	—	—	—	—	152	40	
23 Keskvveekomisjon	6	7	13	2	20,00	7	70,00	1	10,00	—	—	—	—	—	—	—	—	10	3	
24 Tasumaksamise Peakom.	6	8	14	2	15,38	8	61,54	—	—	3	23,08	—	—	—	—	—	—	13	1	
25 Kinnisvarade Hindamise Peakomisjon	—	1	1	—	—	1	100,00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
26 Hindamise Peakomisjon	2	6	8	—	—	5	83,33	—	—	1	16,67	—	—	—	—	—	—	6	2	
27 Ettekanded otsuste tühistamise kohta	—	4	4	—	—	1	33,33	1	33,33	1	33,34	—	—	—	—	—	—	3	1	
28 Mitmesugused asutised	—	7	7	1	14,28	1	14,28	—	—	5	71,44	—	—	—	—	—	—	7	—	
Kokku	483	823	1306	180	20,18	620	69,51	49	5,49	39	4,37	4	0,45	892	414					

Kokkuvõte:

1. jaanuaril 1933. a. oli lõpetamata:

I astme asju 483
 II " " 296 — 779.

1933. a. tuli juurde:

I astme asju 823
 II " " 286 — 1109.

Kõik kokku $483 + 823 + 298 + 286$
 $1306 \quad 582 = 1888.$

1933. a. lõpetati:

I astme asju 802 ehk 68,30%
 II " " 429 " 73,71%

Kokku 1321 ehk 69,97%

1. jaanuariks 1934. a. jäi otsustamata

I astme asju 414 ehk 31,70%
 II " " 153 " 26,29%

Kokku 567 ehk 30,03%.

Avalikke kohtuistungeid oli 57. Korraldavaid koosolekuid 101. Korraldatatel koosolekutel otsustati kokku 1254 küsimust.

1933. a. tegevuse aruanne.

II astme asjad	Kohtuasutised, kelle otsuste vastu kaebused antud	Lõpetati 1933. aastal																	
		1. jaanuariks 1933 oli lõpetamata		1933. a. tulu juurde		Kokku		rahuldati		jäeti tagajärjeta		jäeti läbi vaatamata		kõrvaldati labivaatamiselt		Kokku		1. jaanuariks 1934 jäi lõpetamata	
		arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%
1	Tallinna-Haapsalu Rahukogu	54	35	89	23	32,86	47	67,14	—	—	—	—	—	—	70	19			
2	Talinna 1. jsk. rahukohtunik	10	1	11	—	—	11	100,00	—	—	—	—	—	—	11	—			
3	" 4. " "	1	2	3	—	—	1	50,00	1	50,00	—	—	—	—	2	1			
4	" 7. " "	1	2	3	2	100,00	—	—	—	—	—	—	—	2	1				
5	" 9. " "	—	2	2	—	—	1	100,00	—	—	—	—	—	1	1				
6	" 10. " "	3	3	6	1	20,00	4	80,00	—	—	—	—	—	5	1				
7	Raasiku " " "	10	13	23	5	50,00	5	50,00	—	—	—	—	—	10	13				
8	Rapla " " "	9	8	17	8	57,14	5	35,72	1	7,14	—	—	—	14	3				
9	Haapsalu " " "	2	6	8	1	25,00	3	75,00	—	—	—	—	—	4	4				
10	Lihula " " "	1	4	5	1	50,00	1	50,00	—	—	—	—	—	2	3				
11	Keila " " "	1	4	5	—	—	2	100,00	—	—	—	—	—	2	3				
12	Saaremaa I " " "	1	1	2	1	100,00	—	—	—	—	—	—	—	1	1				
13	" II " " "	1	4	5	2	66,67	1	33,33	—	—	—	—	—	3	2				
14	Hilumaa " " "	3	—	3	1	33,33	2	66,67	—	—	—	—	—	3	—				
15	Tartu-Võru Rahukogu . . .	21	41	62	6	11,11	46	85,19	2	3,70	—	—	—	54	8				
16	Tartu 4. jsk. rahukohtunik .	—	3	3	—	—	1	50,00	—	—	1	50,00	—	2	1				
17	" 5. " " "	5	9	14	3	30,00	7	70,00	—	—	—	—	—	10	4				
18	" 6. " " "	1	8	9	—	—	1	50,00	—	—	—	1	50,00	2	7				
19	Mustvee " " "	6	4	10	2	33,33	3	50,00	—	—	1	16,67	—	6	4				
20	Elva " " "	4	7	11	3	37,50	5	62,50	—	—	—	—	—	8	3				
21	Jõgeva " " "	6	5	11	3	50,00	3	50,00	—	—	—	—	—	6	5				
22	Otepää " " "	7	4	11	1	14,29	6	85,71	—	—	—	—	—	7	4				
23	Valga I " " "	2	—	2	—	—	2	100,00	—	—	—	—	—	2	—				
24	" II " " "	3	3	6	2	40,00	2	40,00	—	—	1	20,00	—	5	1				
25	Võru I " " "	3	1	4	1	25,00	3	75,00	—	—	—	—	—	4	—				
26	" II " " "	8	4	12	2	25,00	5	62,50	—	—	1	12,50	—	8	4				
27	" III " " "	3	2	5	1	25,00	2	50,00	—	—	1	25,00	—	4	1				
28	Petseri I " " "	2	—	2	—	—	2	100,00	—	—	—	—	—	2	—				
29	" II " " "	5	1	6	3	60,00	2	40,00	—	—	—	—	—	5	1				
30	" III " " "	9	1	10	—	—	9	100,00	—	—	—	—	—	9	1				
31	Rakvere-Paide Rahukogu . .	15	18	33	6	25,00	17	70,83	1	4,17	—	—	—	24	9				
32	Rakvere II jsk. rahukohtunik	1	2	3	—	—	1	100,00	—	—	—	—	—	1	2				
33	Jõhvi " " "	4	5	9	1	50,00	1	50,00	—	—	—	—	—	2	7				
34	Tapa " " "	4	—	4	1	25,00	3	75,00	—	—	—	—	—	4	—				
35	Järva-Jaani jsk. rhk. . . .	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2				
36	Väike-Maarja jsk. rhk. . . .	2	3	5	—	—	2	66,67	—	—	1	33,33	—	3	2				
37	Narva I jsk. rahukohtunik	4	3	7	3	60,00	2	40,00	—	—	—	—	—	5	2				
38	" II " " "	—	3	3	—	—	—	—	—	—	2	100,00	—	2	1				
39	Lüganuse " " "	1	1	2	—	—	1	100,00	—	—	—	—	—	1	1				
40	Viljandi-Pärnu Rahukogu . .	26	32	58	17	33,33	34	66,67	—	—	—	—	—	51	7				
41	Viljandi I jsk. rahukohtunik	4	2	6	2	40,00	3	60,00	—	—	—	—	—	5	1				
42	" II " " "	13	5	18	4	28,57	10	71,43	—	—	—	—	—	14	4				
43	Pärnu I " " "	1	—	1	1	100,00	—	—	—	—	—	—	—	1	—				
44	" II " " "	7	6	13	1	10,00	9	90,00	—	—	—	—	—	10	3				
45	" III " " "	13	7	20	3	23,00	8	61,54	—	—	2	15,38	—	13	7				
46	Mõisaküla " " "	7	7	14	8	80,00	2	20,00	—	—	—	—	—	10	4				
47	Suure-Jaani jsk. " " "	10	5	15	8	61,54	5	38,46	—	—	—	—	—	13	2				
48	Põltsamaa " " "	2	4	6	2	50,00	2	50,00	—	—	—	—	—	4	2				
49	Tõrva " " "	—	3	3	—	—	2	100,00	—	—	—	—	—	2	1				
Kokku		296	286	582	129	30,07	284	66,20	5	1,17	11	2,56	429	153					

Riigikohtu tsiviilosakonna

	1. jaanuariks 1933 oli otsustamata asju	1933. a. jooksul juurde tulnud asju	K o k k u	Otsustatud asjade arv 1933. a.			1. jaanuariks 1934 jäi otsustamata asju
				Tagajärjeta jäetud	Kaebused rahuldatud (otsused tühistatud)	K o k k u	
Kohtupalat	273	341	614	258	79	337	277
Tall.-Haapsalu Rahukogu	274	304	578	266	110	376	202
Tartu-Võru	157	210	367	167	57	224	148
Viljandi-Pärnu	168	181	349	159	52	211	138
Rakvere-Paide	96	95	191	87	28	113	78
Mitmesugused asjad	7	12	19	17	—	17	2
Kokku	975	1143	2118	954	324	1278	840

Riigikohtu kriminaalosakonna

	Otsustamata asjade arv		Otsustatud asjade arv 1933. a.														
	1. Jaan. 1933	Juurdetulnud asjade arv 1933. a.	K o k k u	Kass. kaebused ja -protestid tagajärjeta jäetud	Otsused muudetud või tühistatud	KKS §§ 916, 912, 174 põhjal läbivaatamiseit kõrvaldatud	Teistel põhjustel läbi vaatamata jäetud	Erakaebused tagajärjeta jäetud	Erakaebused rahuldatud	Erakaebused läbi vaatamata jäetud	Ettepanekud tagajärjeta jäetud	Ettepanekud rahuldatud	Kaebused tagajärjeta jäetud	Kaebused rahuldatud	I astme kohtuotsused kinnitatud	Riigikohtu üldkogule üle antud	K o k k u
Kohtupalat	16	159	175	121	22	2	5	6	5	1	—	—	—	—	—	—	163
Sõjaringk. kohus	—	10	10	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Tall.-Haaps. Rkg.	24	336	360	250	55	—	6	7	3	1	—	—	—	—	—	—	325
Tartu-Võru Rkg.	21	242	263	160	49	—	2	22	5	—	—	—	—	—	—	—	239
Rakv.-Paide Rkg.	11	105	116	87	7	—	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	100
Vilj.-Pärnu Rkg.	3	71	74	51	10	—	—	9	2	—	—	—	—	—	—	—	72
Riigikohus II inst.	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Asja uuend. palved	7	34	41	27	2	—	—	—	—	—	1	8	—	—	—	—	38
Mitmesugused asjad	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K o k k u	83	959	1042	701	147	5	13	47	16	2	1	8	1	2	2	1	946

tegevuse aruanne 1933. a.

Asjade nõudehinna üldsumma kr.	Asjad, milles nõuded hindamata	Otsustamata asjade nõudehind kr.	Otsustamata asjad, milles nõuded hindamata	Kohtuistungite arv	Korraldaval koosolekul		Otsustatud asjadest % %	
					Läbiarutatud küsimusi	Koosolekute arv	Tagajärjeta jäetud	Kaebused rahuldatud (otsused tühistatud)
17 192 389,74	152	868 049,48	65	57	1363	37	76,55	23,45
325 833,96	87	156 382,22	28				70,70	29,30
201 732,89	88	94 819,69	31				74,55	25,45
173 741,17	54	67 138,17	21				75,35	24,65
118 255,25	80	47 851,18	12				76,99	23,01
9 126,71	9	1 116,71	1				100	—
18 021 079,72	420	1 235 352,45	158	57	1863	37	74,64	25,36

1933. a. tegevuse aruanne.

Otsustamata asjade arv 1. jaan. 1934	Kohtuistungite arv	Korraldavate koosolekute arv	Korr. koosolekutel arutatud küsimuste arv	Otsustatud asjade arvust % %						
				Tagajärjeta jäetud	Otsused muudetud või tühistatud ja kaeb. rahuldatud	KKS §§ 9161, 912, 174 põhjal läbi vaatam. kõrvaldat.	Teistel põhjustel läbi vaatamata jäetud	I astme kohtuotsused kinnitatud	Riigikohtu üldkohtule üle antud	
12				78,53	16,56	1,23	3,68	—	—	
3				71,43	28,57	—	—	—	—	
35				79,08	18,46	—	2,15	—	0,31	
24				76,15	22,59	0,42	0,84	—	—	
16				90,00	8,00	2,00	—	—	—	
2				83,33	16,67	—	—	—	—	
—				—	—	—	—	100,00	—	
3				73,68	26,32	—	—	—	—	
1				—	—	—	—	—	—	
96	37	74	969	79,28	18,29	0,53	1,58	0,21	0,11	

Riigikohtu üldkogu 1933. a. tegevuse aruanne.

	Otsustatud asjade arv 1933. a.														
	Lõpetamata asjade arv 1. jaan. 1933.	Juurde tulnud asju 1933. a.	K o k k u	Kaebused, protestid ja palved tagajärjeta jätetud	Otsused või määrused muudetud või tühistatud	Kaebused ja seletuse- pärimised läbi vaa- tamata jätetud	Asjatoimetused lõpetatud	Seletusi antud	Hindamiskomisjoni otsus kinnitatud	Teise kohtuasutisse üle antud	Eluüritamise korralda- miseks prokurörile saadetud	K o k k u	Lõpetamata asjade arv 1. jaan. 1934	Korrald. istungite arv	Neil istungitel arutatud küsimuste arv
A s j a d e l i i g i d															
1. Distiplinaar-asjad	4	17	21	10	—	1	2	—	—	3	3	19	2		
2. Valve korras antud kaebused ja protestid:															
a) Riigikohtu osak. otsuste peale	—	6	6	—	—	6	—	—	—	—	—	6	—		
b) Kohunpalati otsuste ja määruste peale	—	15	17	14	—	2	—	—	—	—	—	16	1		
c) Tall.-Haaps. Rkg. ots. peale	2	8	8	5	1	2	—	—	—	—	—	8	—		
d) Tartu-Võru " " "	—	8	8	6	1	1	—	—	—	—	—	8	—		
e) Rakv.-Paide " " "	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—		
f) Vilj.-Pärnu " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
g) Rahukohunikkude " ots. peale	—	4	4	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—		
3. Seletuspärimised:															
a) Riigikohtu esimehelt	—	4	4	4	—	—	—	2	—	—	—	2	2		
b) Kohu- ja siseministrilt	2	2	4	—	—	1	—	3	—	—	—	4	—		
4. Meade sundvõrand. asjad	—	3	3	—	—	2	—	1	—	—	—	3	—		
5. Mitmesugused asjad	—	10	10	3	1	5	—	—	—	—	—	10	—		
Kokku	8	78	86	43	3	20	2	6	1	3	3	81	5	35	140

2) 24. V 1933 Tartu-Võru Rahukogu alaline liige Paul Poom Viljandi-Pärnu Rahukogu abiesimeheks.

Lisarahukohtunikkude hulgas. Ametisse nimetati: 1) 29. IV 1933 vanem kohtuametikandidaat Arkadius Veske ja 2) 14. X 1933 vannutatud advokaat Johannes Mõtte.

Sõjaringkonnakohtu koosseisus aruandeaastal muutusi ei olnud.

II. Tegevus.

Riigikohtu, Kohtupalati, rahukogude, kohtu-uurijate ja rahukoh- tunikkude aruannete järgi oli 1933. a. neis kohtutes toimetada kokku 203 147 asja (229 759¹), nende hulgas 1932. a. lõpetamata 26 955 asja (1931. a. jäi lõpetamata 25 491). Toimetada olnud asjade hulgas oli rahukogudes kui I astme kohtutes sundtäiteasju 1043 (1365), hoiuasju 3495 (3741) ning KKS § 277 jt. põhjal lõpetamiseks esitatud kriminaalasju 3703 (3745), kokku 8241 (8851) kergemat liiki asja.

Aruandeaastal on lahendatud ja lõpetatud 180 598 asja, s. o. üld- arvust 88,90%, ja lahendamata jäänud 22 549 asja ehk 11,10% (1932. a. lahendati 202 804 asja ehk 88,27% ja jäi lahendamata 26 955 asja ehk 11,73%). 1933. a. on kohtute toimetusel olnud asjade arv eelmise aastaga võrreldes vähenenud 26 612 (1392) asja võrra. Vähenenud on ka lahendatud asjade arv 22 206 (2856) asja võrra ja lahendamata jäänud asjade arv 4406 (1932. a. kasvas 1464) asja võrra.

Üksikasjaliselt kujunes kohtute tegevus järgmiselt.

Asjade üldarv oli:

	1932. a.	1933. a.
Riigikohtus	5 605	5 134
Kohtupalatis	2 476	2 527
Rahukogudes I astme kohtuna . . .	20 595	20 204
Rahukogudes II „ „	18 816	17 953
Kohtu-uurijail	8 114	7 319
Rahukohtunikel	174 153	150 010
Kokku	229 759	203 147

Neist lahendati:

	1932. a.	1933. a.
Riigikohtus	3 760	3 626
Kohtupalatis	1 676	1 605
Rahukogudes I astme kohtuna . . .	14 409	13 925
Rahukogudes II „ „	13 418	12 893
Kohtu-uurijate poolt	6 902	6 307
Rahukohtunikkude poolt	162 639	142 242
Kokku	202 804	180 598

(Järg lk. 262.)

¹ Sulgudes on märgitud eelmise aasta vastavad arvud.

Aruanne kriminaal- ja tsiviilasjade

K r i m i n a a l o s a k o n d

Otsustamata 1. jaan. 1933	Juurde tulnud aruandeaastal	Kokku oli asju 1933. a.	Apellatsiooniasjad					Üldse otsusta- tud apellat- siooniasju	Eraasiad			Üldse otsusta- tud eraasju	Üldkogule üle antud	Edasi kaevatud kassatsioon- korras
			Kinnitatud otsuseid	Osaliselt muudetud otsuseid	Õigekamõist- vaid otsuseid (1 asimes oli sõdimõistvaid otsuseid)	Erasüdistu- ses leppinud ja apellatsioon- kaebusest loobunud	Erakaebusi rahuldatud		Erakaebusi täajärjeta- jätetud	Muid eraasju otsustatud				
235	751	986	310	63	25	114	512	16	105	13	134	1	130	
I astme asju														
1	2	3												
236	753	989												

Aruanne tsiviil- ja administratiiviasjade liikumise üle

Kohtuasutiste nimetus	Otsustamata 1933. aastaks	Juurde tulnud 1933. a.					Kokku oli asju 1933. a.	Otsustatud 1933. a.					Leppimise teel otsustatud asju	Asjatoimetusi ära lõpetatud
		Nõude korras	Täite korras	Hoiu korras	Erakaebustes	K o k k u		Nõude korras	Täite korras	Hoiu korras	Erakaebustes ja eratoimetustes			
Tall.-Haaps. Rkg.	1850	888	331	1123	98	2440	4290	738	331	950	67	28	356	
Tartu-Võru "	1869	804	285	1025	37	2151	4020	586	285	499	46	8	642	
Rakv.-Paide "	760	409	158	887	24	1478	2238	345	155	701	25	4	181	
Vilj.-Pärnu "	676	383	269	460	12	1124	1800	314	269	368	12	22	119	
Kokku	5155	2484	1043	3495	171	7193	12348	1983	1040	2518	150	60	1248	

Aruanne kriminaalasjade liikumise üle

Kohtuasutiste nimetus	Otsustamata 1933. a.-ks				Juurde tulnud 1933. a.				Kokku oli asju 1933. a.	Kriminaal- asjadest saanud		Istungite arv			
	Asjade arv	Nendes oli kohtualuseid			Asjade arv	Nendes oli kohtualuseid				Süüdistus- aktide järgi	Erakaebe korras	Korrald. v. koosolekuid; nende hulgas asjades KKS §§ 353 ja 356-4 järgi	Kohtuistungid		
		vaba- duses		vahi all		vaba- duses		vahi all					Korrald. v. koosolekuid; nende hulgas asjades KKS §§ 353 ja 356-4 järgi	Kohtuistungid	
		Mehi	Naisi			Mehi	Naisi								Mehi
Tall.-Haaps. Rkg.	238	269	25	41	2	1971	592	104	512	41	2209	1036	77	270	195
Tartu-Võru "	140	100	21	79	2	2298	575	142	428	38	2433	848	69	274	168
Rakv.-Paide "	132	111	15	54	1	1170	329	44	191	13	1302	460	32	81	119
Vilj.-Pärnu "	345	275	63	29	2	919	505	127	171	20	1264	604	42	122	126
Kokku	855	755	124	203	7	6353	2001	417	1302	112	7308	2948	220	747	608

liikumise üle 1933. a. Kohtupalatis.

		T s i v i i l o s a k o n d										
Kokku otsustatud asju 1933. a.	Otsustamata 1. jaan. 1934	Otsustamata 1. jaan. 1933	Juurde tulnud aruandeaastal	Kokku oli asju 1933. a.	Apellatsiooniasjad			Eraasjad		Üldse otsustatud asju	Edasi kaevatud kassatsiooni korras	Otsustamata 1. jaan. 1934
					Kinnitatud otsuseid	Osaliselt muudetud otsuseid	Tühistatud otsuseid	Erakaebusi rahuldatud	Erakaebusi rahuldamata jäetud			
647	339	565	973	1538	377	66	101	155	257	956	326	582
I astme asju 2 1												
649	340											

rahukogudes kui I astme kohtutes 1933. a.

Kokku otsustatud ja lõpetatud asju	Otsustamata 1934. aastaks	1933. a. otsustatud asju					Kaebusi antud esitamiseks Kohtupalatisse			Administratiivasjad				
		Eraotsustega	Kohtuotsustega			Nõudjate poolt	Kostjate poolt	Erakaebusi	Otsustamata 1933. a.	Juurde tulnud 1933. a.	Kokku oli asju 1933. a.	Otsustatud 1933. a.	Otsustamata 1934. a.	Kaebusi antud kõrg. kohtusse
			Kõigi nõudmistele rahuldamisega	Nõudmistele osal. rahuldamisega	Nõudm. tagasi-lükkamisega									
2468	1822	1399	828	72	169	78	60	123	73	100	173	101	72	23
2066	1954	1195	678	59	134	51	50	90	43	210	253	187	66	15
1361	877	861	344	88	68	59	43	66	28	79	107	78	29	18
1104	696	520	490	25	69	38	15	97	32	83	115	33	32	28
6990	5349	3975	2340	244	440	226	168	376	176	472	648	449	199	84

rahukogudes kui I astme kohtutes 1933. a.

Toimetuses olnud asjadest on 1933. a.					Kokku otsustatud asju	Asjade arv, milles kaebused järgnenud		Otsustamata 1934. aastaks				Otsustamata jäänud asjades vältas toimetust						
Lõpetatud						Apellatsioon-kaebused	Erakaebused	Asjade arv		Nendes oli kohtu- aluseid		vabaduses		vahi all				
KKS § 277 korras	KKS § 523 korras	KKS § 852 korras	Muid eraasju	K o k k u				Sisulisi	KKS § 277 jt. järgi	Mehi	Naisi	Mehi	Naisi	3 kuuni	6 kuuni	1 aastani	Üle 1 aasta	
905	81	20	—	1006	935	1941	172	5	268	—	262	40	98	5	164	53	51	—
1342	98	8	—	1448	861	2309	186	17	124	—	118	24	34	4	119	5	—	—
546	46	16	68	676	537	1213	32	9	86	3	73	9	36	8	78	8	2	1
466	71	33	—	570	444	1014	95	18	250	—	196	47	49	3	121	23	78	28
3259	296	77	68	3700	2777	6477	535	49	728	3	649	120	217	20	482	89	131	29

Aruanne tsiviilasjade liikumise üle

Kohtuasutiste nimetus	Otsustamata 1933. a-ks	Juurde tulnud 1933. a.	Kokku oli asju 1933. a.	O t s u s t a t u d			
				A p e l l a t s i o o n a s j u			
				Edasi-kaevatud otsuseid kinnitatud	Edasikaevatud otsuseid muudetud või tühistatud	Lõpetatud	Kokku
Tallinna-Haapsalu Rkg.	855	2410	3265	857	598	208	1663
Tartu-Võru	1804	2759	4563	785	403	321	1509
Rakvere-Paide	193	1037	1230	433	292	63	788
Viljandi-Pärnu	738	1429	2167	564	310	75	949
Kokku	3590	7635	11225	2639	1603	667	4909

Aruanne kriminaalasjade liikumise üle

Kohtuasutiste nimetus	Otsustamata 1933. a-ks	Juurde tulnud 1933. a.	Kokku asju 1933. a.	O t s u s t a t u d 1933. a a s t a l										
				A p e l l a t s i o o n a s j u				E r a a s j u		K a s s a t s i o o n a s j u				
				I astme kohtu otsused kinnitatud	I astme kohtu otsused tühistatud või muudetud	Lõpetatud	K o k k u	Rahuldatud	Rahuldamata	Kinnitatud	Tühistatud	Lõpetatud	Kokku era- ja kassatsiooniasju	Seismapandud asju
Tall.-Haaps. Rkg.	428	1710	2138	927	579	180	1686	30	57	33	12	—	132	5
Tartu-Võru	354	1646	2000	950	517	133	1600	35	49	85	18	—	137	1
Rakv.-Paide	289	817	1106	546	240	134	920	11	30	17	6	4	68	—
Vilj.-Pärnu	737	747	1484	419	220	73	712	15	28	17	10	1	69	—
Kokku	1808	4920	6728	2842	1556	520	4918	91	162	102	46	5	406	6

Lahendamata jäi asju:

	1932. a.	1933. a.
Riigikohtus	1 845	1 508
Kohtupalatis	800	922
Rahukogudes I astme kohtuna	6 186	6 279
Rahukogudes II „ „	5 398	5 060
Kohtu-uurijail	1 212	1 012
Rahukohtunikel	11 514	7 768
Kokku	26 955	22 549

Üksikutel kohtute tegevuse aruannetel peatudes oleks tähendada järgmist:

rahkogudes kui II astme kohtutes 1933. a.

1933. aastal					Asjade arv, milles on edasi kaevatud kassatsiooni-kohtusse	Otsustamata 1934. a-ks
Era asju		Muid asju	Seismapandud asju	Kõiki kokku		
Rahuldatud	Rahuldamata					
287	256	—	71	2277	242	988
669	378	—	103	2659	189	1904
147	102	—	29	1066	97	164
385	180	7	37	1558	179	609
1488	916	7	240	7560	707	3665

rahkogudes kui II astme kohtutes 1933. a.

Muid asju	Kokku otsustatud asju	Otsustatud asjades vältas toimetus				Otsustamata 1934. a.	Asjade arv, milles on antud kass.-kaebused		Kohtualuste arv					
		3 kuuni	6 kuuni	1 aastani	Üle 1 aasta		Kaebused	Protestid	Kelle kohta II astme kohtu otsused on seadusjõusse astunud			Seismapandud asjus	Kõiki kokku	Süüdimõistetud kohtualustest alaealisi 10—17 a. vanaduses
									Süüdi mõistetud	Õigeks mõistetud	Kohtu alt vabastatud			
—	1823	1445	348	30	—	315	306	3	1292	627	63	5	1987	10
—	1738	1667	57	11	3	262	205	2	1061	535	198	1	1795	—
3	991	748	200	36	7	115	104	1	743	263	99	—	1105	2
—	781	290	127	122	242	703	71	—	474	301	123	—	898	—
3	5338	4150	732	199	252	1395	686	6	3570	1726	483	6	5785	12

Riigikohtus oli aruandeaastal asju 5134 (5605), neist lahendati 3626 asja ehk 70,63% (3760 asja ehk 67,08%), nii et arvestades 14 kohtunikku, langeb iga kohtuniku kohta 259 lahendatud asja (289). Lahendamata jäi asju 1508 ehk 29,37% (1845 asja ehk 32,92%). Üldkogus lahendati 81 asja (100) ja peale selle veel 140 mitmesugust küsimust (163). Tsiviilosakonnas 5 kohtunikuga lahendati 1278 asja (3 kohtunikuga 1074). Kriminaalosalakonnas 3 kohtunikuga lahendati 946 asja, nende hulgas 7 sõjaringkonnakohtu otsuste peale esitatud kaebust (1062 asja, nende hulgas 22 sõjaringkonnakohtu otsuste peale esitatud kaebust). Administratiivosakonnas 5 kohtunikuga lahendati 1321 asja (6 kohtunikuga 1524). Peale selle lahendati üldkogu ja osakondade (Järg lk. 266.)

Aruanne tsiviil- ja administratiivasjade liikumise üle rahukohtunikude

Jaoskonna nimetus	Otsustamata 1933. a-ks	Juurde tulnud 1933. aastal										
		Nõudeasju					Toimetatavaid hoiu korras	Toimetatavaid sund-täite korras aktide järgi	Toendite kindlustamine	Nõudmistele eel-kindlustamine	Muid	Kõiki kokku
		Rikutud või kaotatud omandiõiguse jaluleadmise	Kohustused mis-tahes põhjustest tekkinud	Muid	Kokku	Muid						
Tallinna 1. jsk. rhk.	90	—	569	78	647	88	346	1	9	22	1113	
" 2. " "	39	227	482	52	761	19	609	3	23	67	1487	
" 3. " "	78	57	940	16	1013	49	435	1	5	231	1734	
" 4. " "	234	—	1219	171	1390	67	526	2	7	28	2020	
" 5. " "	143	3	841	201	1045	102	547	—	3	150	1847	
" 6. " "	57	—	736	250	986	48	465	—	13	67	1579	
" 7. " "	23	—	1184	159	1343	33	698	2	5	—	2081	
" 8. " "	40	—	365	35	400	7	185	4	9	30	635	
" 9. " "	69	30	1150	22	1202	50	505	—	6	190	1953	
" 10. " "	59	—	305	144	449	30	178	2	4	26	689	
Keila " " "	145	1	400	65	466	89	101	—	5	4	665	
Raasiku " " "	306	4	401	40	445	147	201	—	6	56	855	
Rapla " " "	185	9	489	74	572	105	305	3	15	115	1115	
Haapsalu " " "	154	1	319	—	320	125	216	—	4	111	776	
Lihula " " "	27	40	493	91	624	213	355	—	6	12	1210	
Hiumaa " " "	138	4	145	25	174	109	64	1	15	8	371	
Saaremaa 1. " "	148	4	447	17	468	127	147	4	10	44	800	
" 2. " "	289	17	427	18	462	208	89	2	7	63	831	
Kokku	2224	397	10912	1458	12767	1616	5972	30	152	1224	21761	

Aruanne tsiviil- ja administratiivasjade liikumise üle rahukohtunikude

Tartu 1. jsk. rhk.	48	—	1066	54	1150	27	596	—	5	72	1850
" 2. " "	40	—	424	49	473	44	548	2	10	119	1196
" 3. " "	36	1	472	134	607	57	428	1	2	111	1206
" 4. " "	75	1	543	57	601	53	331	2	5	93	1085
" 5. " "	181	3	463	66	532	79	245	—	18	50	924
" 6. " "	472	—	532	63	595	96	387	1	18	36	1133
Valga 1. " "	43	1	352	20	373	69	498	1	11	116	1068
" 2. " "	104	1	530	33	564	61	205	2	10	133	975
Võru 1. " "	84	4	537	235	776	71	704	—	28	76	1655
" 2. " "	307	3	499	95	597	311	301	4	12	100	1325
" 3. " "	186	4	419	55	478	142	148	4	11	61	844
Petseri 1. " "	82	6	452	2	460	43	551	1	4	82	1141
" 2. " "	95	27	292	50	369	67	445	4	2	2	889
" 3. " "	74	10	421	47	478	47	241	—	2	3	771
Elva " " "	168	2	561	43	606	55	193	1	10	97	962
Otepää " " "	221	—	713	129	842	66	201	18	6	—	1133
Jõgeva " " "	117	40	430	44	514	81	182	—	10	96	883
Mustvee " " "	280	—	546	83	629	138	304	4	4	—	1074
Tõrva " " "	84	1	389	11	401	32	159	—	9	72	673
Kokku	2692	104	9671	1270	11045	1534	6667	45	177	1319	20787

juures Tallinna-Haapsalu Rahukogu ringkonnas 1933. a.

Kokku oli asju 1933. a.	Otsustatud 1933. a.				Otsustamata 1934. a.-ks	Asjade arv, milles on järgnenud kaebused			Administratiivasjad					
	Otsustatud sisuliselt	Toimetus lõpetatud	Seisma pandud	Kokku		Apellatsioon-kaebused	Kassatsioon-kaebused	Erakaebused	Otsustamata 1933. a.-ks	Juurde tulnud 1933. a.	Kokku oli asju 1933. a.	Otsustatud	Edasi kaevatud	Otsustamata 1934. a.-ks
1208	851	200	86	1187	66	74	—	80	—	26	26	26	1	—
1526	1307	139	55	1501	25	105	—	12	1	4	5	5	—	—
1812	1542	148	70	1760	52	125	—	25	—	—	—	—	—	—
2254	975	994	76	2045	209	141	—	6	65	257	322	322	1	—
1990	1103	767	61	1931	59	181	—	7	—	239	239	239	—	—
1636	1445	113	42	1600	36	108	—	14	14	162	176	176	—	—
2104	1863	166	60	2089	15	127	—	9	—	167	167	167	1	—
675	298	283	31	612	63	29	—	10	7	58	65	63	—	2
2022	1722	96	108	1926	96	85	—	25	—	3	3	3	2	—
748	447	251	18	716	32	42	—	3	1	37	38	37	2	1
810	701	—	22	723	87	64	—	9	7	18	25	23	2	2
1161	899	85	30	1014	147	90	—	3	5	33	38	37	8	1
1300	1064	90	26	1180	120	103	—	9	5	21	26	25	7	1
930	746	68	29	843	87	60	—	16	4	16	20	17	4	3
1237	835	220	121	1176	61	73	—	12	1	30	31	29	5	2
509	374	27	49	450	59	20	—	13	—	13	13	10	—	3
948	694	96	45	835	113	39	—	13	1	18	19	19	1	—
1120	831	117	41	989	131	39	—	5	—	21	21	21	2	—
23985	17697	3860	970	22527	1458	1455	—	221	111	1123	1234	1219	36	15

juures Tartu-Võru Rahukogu ringkonnas 1933. a.

1893	1604	100	166	1870	23	75	—	14	—	7	7	7	—	—
1236	947	232	25	1204	32	65	—	27	—	7	7	7	—	—
1242	1085	103	29	1217	25	77	—	3	—	5	5	5	—	—
1160	891	185	40	1116	44	104	—	21	9	21	30	30	3	—
1105	778	163	56	997	108	78	—	25	4	37	41	38	7	3
1605	925	277	46	1248	357	77	—	47	8	31	39	32	5	7
1111	855	199	27	1081	30	51	—	6	—	4	4	4	1	—
1079	665	329	36	1030	49	76	—	11	—	23	23	23	1	—
1739	1381	262	37	1680	59	68	—	11	1	7	8	8	1	—
1632	1096	355	118	1509	123	138	—	34	—	14	14	12	5	2
1030	686	220	33	889	141	71	—	2	1	21	22	22	—	—
1223	951	192	18	1161	62	62	—	9	—	13	13	13	—	—
984	782	102	35	919	65	57	—	4	2	24	26	26	1	—
845	559	176	57	792	53	43	—	4	—	10	10	10	1	—
1130	702	281	30	1013	117	88	—	35	3	38	41	38	2	3
1354	815	367	37	1219	135	116	—	33	1	27	28	25	4	3
1000	654	242	44	940	60	76	—	31	2	20	22	20	3	2
1354	1077	131	47	1155	99	95	—	33	2	33	35	33	4	2
757	538	167	9	714	43	57	—	12	1	16	17	16	3	1
23479	16881	4083	890	21854	1625	1474	—	362	34	358	392	369	41	23

Aruanne tsiviil- ja administratiivasjade liikumise üle rahukohtunikku

Jaoskonna nimetus	Otsustamata 1933. a-ks	Juurde tulnud 1933. aastal										
		Nõudeasju					Toimetatavaid holu korras	Toimetatavaid sund- täite korras aktide järgi	Tõendite kindlustamine	Nõudmistele eel- kindlustamine	Muid	Kõiki kokku
		Rikutud või kaota- tud omandiõiguse jaluleesamine	Kohustused, mis- tahes põhjustest tekkinud	Muid	K o k k u							
Rakvere 1. jsk. rhk.	147	7	439	35	481	56	597	1	9	96	1240	
" 2. " "	330	4	456	59	519	84	162	1	17	42	825	
Tapa " "	153	26	570	34	630	50	341	—	26	—	1047	
Väike-Maarja " " "	169	40	705	21	766	71	202	—	4	101	1144	
Järva-Jaani " " "	160	42	591	46	679	69	299	1	7	92	1147	
Paide " "	144	2	570	13	585	84	299	2	12	99	1081	
Lüganuse " " "	250	2	485	25	512	69	178	—	4	124	887	
Jõhvi " "	137	1	495	41	537	81	332	—	2	110	1062	
Narva 1. " " "	59	—	374	126	500	52	299	4	14	100	969	
" 2. " "	164	1	302	72	375	55	446	—	20	85	981	
Kokku	1713	125	4987	472	5584	671	3155	9	115	849	10388	

Aruanne tsiviil- ja administratiivasjade liikumise üle rahukohtunikku

Viljandi 1. jsk. rhk.	68	2	338	29	369	40	544	1	44	107	1105
" 2. " "	228	3	636	16	655	87	292	1	55	47	1137
Suure-Jaani " " "	99	25	287	8	320	67	176	—	40	42	645
Põltsamaa " " "	70	48	475	56	579	76	266	1	8	64	994
Pärnu 1. " " "	128	—	409	25	434	74	468	2	3	68	1049
" 2. " "	157	4	443	90	537	105	280	1	20	58	1001
" 3. " "	130	—	501	32	533	81	204	1	17	—	836
Mõisaküla " " "	207	—	464	41	505	63	289	—	31	76	964
Kokku	1087	82	3553	297	3932	593	2519	7	218	462	7731

korraldavatel koosolekutel üldse kokku 3732 mitmesugust küsimust (3879).

Kohtupalatis oli asju 2527 (2476). Neist lahendati 1605 ehk 63,51%, nendest kriminaalosakonnas 5 kohtunikuga 649 ja tsiviilosa-
konnas 8 kohtunikuga 956 asja (13 kohtunikuga kokku 1676 asja
ehk 67,69%), nii et keskmiselt ühe kohtuniku kohta langeb 123 asja
(129). Lahendamata jäi asju 922 ehk 36,49% (800 asja ehk 32,31%).

Rahukogudes oli toimetada, kui kõik esimese ja teise astme
asjad kokku võtta, 38157 asja (39411). Neist lahendati 26818 asja
ehk 70,28% ja jäi lahendamata 11339 asja ehk 29,72%. (Eelmisel
aastal lahendati 27827 asja ehk 70,61% ja jäi lahendamata 11584 asja
ehk 29,39%.)

juures Rakvere-Paide Rahukogu ringkonnas 1933. a.

Kokku oli asju 1933. a.	Otsustatud 1933. a.				Otsustamata 1934. a-ks	Asjade arv, milles on järgnenud kaebused			Administratiivasjad					
	Otsustatud sisuliselt	Toimetus lõpetatud	Seisma pandud	K o k k u		Apellatsioon-kaebused	Kassatsioon-kaebused	Erakaebused	Otsustamata 1933. a-ks	Juurde tulnud 1933. a.	Kokku oli asju 1933. a.	Otsustatud	Edasi kaevatud	Otsustamata 1934. a-ks
1887	1090	198	37	1325	62	63	—	16	2	20	22	22	—	—
1155	809	114	32	955	200	67	—	18	4	31	35	31	2	4
1200	872	209	13	1094	106	53	—	6	2	20	22	21	—	1
1313	862	309	63	1234	79	51	—	7	1	16	17	17	2	—
1807	966	206	51	1223	84	82	—	18	1	14	15	13	2	2
1225	862	272	23	1157	68	52	—	1	2	10	12	12	1	—
1137	672	230	56	958	179	42	—	13	2	13	15	8	1	7
1199	772	234	42	1048	151	64	—	20	1	16	17	17	5	—
1028	791	195	16	1002	26	54	—	18	—	24	24	24	2	—
1145	843	174	35	1052	93	60	—	7	5	31	36	36	1	—
12096	8539	2141	368	11048	1048	588	—	124	20	195	215	201	16	14

juures Viljandi-Pärnu Rahukogu ringkonnas 1933. a.

1173	1015	103	10	1128	45	64	—	19	—	12	12	11	1	1
1365	1006	206	42	1254	111	123	—	11	2	27	29	27	5	2
744	584	100	14	698	46	74	—	20	—	12	12	10	5	2
1064	772	211	29	1012	52	98	—	18	—	21	21	21	4	—
1177	952	123	11	1086	91	64	—	12	—	2	2	2	—	—
1158	870	180	35	1085	73	115	—	37	3	36	35	39	7	4
966	841	17	10	868	98	107	—	53	—	28	25	28	7	3
1171	934	116	16	1066	105	92	—	33	6	23	21	29	7	8
8818	6974	1056	167	8197	621	737	—	198	11	161	172	152	36	20

Rahukogudes I astme kohtutena oli toimetusel 20 204 asja, neist lahendati 13 925 asja ehk 68,92%, nimelt 6999 tsiviil- (nende hulgas 1040 sundtäite- ja 2518 hoiuasja), 449 administratiiv- ja 6477 kriminaal- (nende hulgas 3700 KKS § 277 jt. põhjal lõpetamiseks esitatud asja). Lahendamata jäi 6279 asja ehk 31,08%.

Rahukogudes II astme kohtutena oli toimetusel 17 953 asja, nende hulgas aruandeaastal tulnud 12 555 asja. Aruandeaastal on lahendatud 12 893 asja ehk 71,82% ja jäi lahendamata 5060 asja ehk 28,18%.

Rahukogude koosseisu kuuluva 54 kohtuniku peale jaotatult tuleb läbistikku iga kohtuniku kohta 496 lahendatud asja (515), nimelt 123 raskemat liiki tsiviil-, kriminaal- ja administratiivasja, 134 kerge- mat liiki asja, milleks käesolevas aruandes peetakse sundtäite- ning (Järg lk. 270.)

Aruanne kriminaalasjade liikumise kohta rahukohtunikkude

Jaoskonna nimetus	Otsustamata 1933. a-ks	Juurde tulnud 1933. a.	Kokku asju 1933. a.	Otsustatud 1933. aastal							Otsustamata 1934. a-ks
				Sisuliselt			Lõpetatud	Alluvuse järgi edasi antud	Seisma pandud	K o k k u	
				Lõplikult	Mittelõplikult	Kohtu käsk-otsusega					
Tallinna 1. jsk. rhk.	17	1094	1111	58	233	383	334	68	29	1105	6
" 2. " "	24	2338	2362	90	542	1307	326	63	19	2347	15
" 3. " "	46	1372	1418	34	505	500	299	12	22	1372	46
" 4. " "	103	1980	2083	137	300	886	481	33	136	1973	110
" 5. " "	55	2110	2165	43	441	1064	491	7	78	2124	41
" 6. " "	49	2113	2162	40	517	1067	379	4	108	2115	47
" 7. " "	1	2142	2143	5	478	1214	389	36	21	2143	—
" 8. " "	57	2840	2897	35	376	1984	333	15	68	2811	86
" 9. " "	56	1851	1907	73	397	818	463	29	61	1841	66
" 10. " "	47	1738	1785	50	341	871	462	13	37	1774	11
Keila " "	53	1207	1260	103	539	200	287	32	32	1193	67
Raasiku " "	157	1624	1781	70	677	460	345	8	103	1663	118
Rapla " "	82	1203	1285	89	476	346	289	11	13	1224	61
Haapsalu " "	40	1343	1383	71	401	508	335	8	17	1340	43
Lihula " "	22	1413	1435	50	374	391	451	57	17	1340	95
Hiumaa " "	35	752	787	64	278	254	123	17	10	746	41
Saaremaa 1. " "	7	1000	1007	29	238	468	252	3	5	995	12
" 2. " "	2	1110	1112	73	291	405	309	4	29	1111	1
Kokku	853	29230	30083	1114	7404	13126	6348	420	805	29217	866

Aruanne kriminaalasjade liikumise kohta rahukohtunikkude

Tartu 1. jsk. rhk.	15	1577	1592	39	295	714	517	10	10	1585	7
" 2. " "	169	2070	2239	120	567	1009	438	16	14	2164	75
" 3. " "	7	1908	1915	36	524	817	494	14	23	1908	7
" 4. " "	40	1611	1651	36	315	792	463	5	12	1623	28
" 5. " "	48	949	997	28	285	253	367	8	9	950	47
" 6. " "	634	1295	1929	49	521	260	543	6	36	1415	514
Valga 1. " "	18	1406	1424	69	301	745	273	7	8	1403	21
" 2. " "	5	826	831	53	228	165	359	9	7	821	10
Võru 1. " "	9	882	891	52	308	315	185	5	17	882	9
" 2. " "	76	1087	1163	19	331	343	418	8	10	1134	29
" 3. " "	51	1065	1116	108	317	272	379	3	4	1083	33
Petseri 1. " "	27	1479	1606	48	428	692	309	3	3	1483	23
" 2. " "	30	1186	1216	59	368	473	269	8	10	1187	29
" 3. " "	27	963	990	47	230	357	329	3	3	969	21
Elva " "	111	1002	1113	52	489	157	347	8	14	1067	46
Otepää " "	153	851	1004	27	370	146	365	20	1	929	75
Jõgeva " "	7	981	988	63	339	207	361	2	2	974	14
Mustvee " "	89	1462	1551	97	634	408	352	9	8	1508	43
Tõrva " "	28	501	527	19	147	149	172	27	5	519	8
Kokku	1542	23101	24643	1021	6997	8279	6940	171	196	23604	1039

juures Tallinna-Haapsalu Rahukogu ringkonnas 1933. a.

Asjade arv, milles on järgnenud kaebused			Otsustatud asjades vältas toimetus				Kohtualuste arv							
Apellatsioon-kaebused	Kassatsioon-kaebused	Erakaebused	3 kuuni	6 kuuni	1 aastani	Üle 1 aasta	Kelle kohta kohtuotsused on seadusjõusse astunud			Kokku kohtualuseid	Süüdimõistetuid on karistatud			Süüdimõistetute koguarvust oli alaealisi 10—17 a. vanadusces
							Süüdi mõistetud	Õigeks mõistetud	Kohtu alt vabastatud leppimise tõttu ja muudel põhjustel		Vangistusega	Arestiga	Muu nuhtlusega	
44	3	12	1072	19	12	2	618	81	126	825	102	62	454	4
52	2	12	2337	8	—	—	2129	120	41	2290	102	81	1946	17
115	5	6	1299	57	11	5	763	145	102	1010	74	20	669	15
91	4	—	1925	37	11	—	1192	115	87	1394	105	17	1070	27
112	—	2	2063	60	1	—	1377	133	16	1526	132	40	1205	23
101	2	4	2105	7	3	—	1110	131	44	1285	147	27	936	7
145	3	4	2143	—	—	—	1504	111	59	1674	131	29	1344	14
67	—	—	2808	3	—	—	321	57	11	389	87	28	206	15
83	5	3	1815	23	3	—	1429	234	160	1823	129	55	1245	59
70	5	10	1774	—	—	—	1093	123	18	1234	98	36	959	21
56	—	5	1193	—	—	—	662	295	210	1167	86	18	558	23
125	3	6	1445	180	35	3	922	230	250	1402	170	55	697	21
79	—	6	1188	29	7	—	538	212	134	884	60	52	426	13
60	1	—	1303	25	7	5	1002	251	153	1406	120	96	786	40
50	1	10	1226	90	24	—	658	181	251	1090	83	39	536	17
31	—	2	715	20	11	—	519	97	100	716	50	10	459	8
55	2	9	967	28	—	—	758	71	23	852	100	40	618	37
61	4	4	1109	2	—	—	680	189	53	872	113	76	491	52
1390	40	95	28487	588	125	17	17275	2726	1838	21639	1889	781	14605	413

juures Tartu-Võru Rahukogu ringkonnas 1933. a.

60	4	8	1581	3	1	—	916	136	1	1053	77	46	793	27
156	9	6	2024	123	17	—	1630	270	60	1960	206	88	1336	31
84	1	1	1863	32	8	5	1207	297	41	1545	122	58	1027	20
90	3	2	1587	31	3	2	1085	133	13	1231	104	44	987	19
79	3	4	873	65	12	—	555	182	255	992	89	48	418	27
64	3	2	823	284	166	142	612	338	181	1131	95	64	453	6
46	1	—	1389	11	2	1	1124	145	69	1338	57	94	973	23
56	3	5	810	9	1	1	468	123	194	785	93	63	312	8
53	2	3	817	71	—	—	405	186	251	842	93	108	204	6
92	3	2	1070	52	9	3	732	239	110	1081	135	61	536	12
53	4	3	1050	26	7	—	684	197	87	968	114	50	520	3
80	—	—	1447	86	—	—	1059	283	106	1453	117	74	868	10
56	3	3	1181	6	—	—	1000	211	242	1453	58	197	745	10
33	—	2	921	43	4	1	618	192	197	1007	71	53	494	5
80	1	1	1011	55	1	—	581	258	110	949	124	129	328	21
92	2	5	752	116	51	10	430	275	166	871	104	315	11	8
55	—	2	947	24	3	—	499	224	177	900	99	43	357	7
99	4	1	1307	178	14	9	1060	373	207	1640	213	137	710	22
44	2	6	511	7	1	—	324	113	25	462	60	32	232	19
1372	48	56	21958	1172	300	174	14989	4180	2492	21661	2031	1704	11254	284

Aruanne kriminaal-asjade liikumise kohta rahukohtunikude

Jaoskonna nimetus	Otsustamata 1933. a-ks	Juurde tulnud 1933. a.	Kokku asju 1933. a.	Otsustatud 1933. aastal							Otsustamata 1934. a-ks
				Sisuliselt			Lõpetatud	Alluvuse järgi edasi antud	Seisma pandud	K o k k u	
				Lõplikult	Mittelõplikult	Kohtu käsk-otsusega					
Rakvere 1. jsk. rhk.	128	1663	1791	26	569	588	450	16	10	1659	132
" 2. " "	140	1467	1607	19	732	332	406	8	21	1518	89
Tapa " " "	117	1665	1782	36	860	161	527	51	3	1638	144
Välke-Maarja " " "	24	1011	1035	43	363	199	395	6	14	1020	15
Järva-Jaani " " "	76	1659	1735	43	483	561	565	7	23	1682	58
Paide " " "	21	1703	1724	286	334	624	428	4	13	1689	35
Lüganuse " " "	183	1077	1210	68	287	290	418	2	42	1107	103
Jõhvi " " "	18	1368	1886	59	346	447	434	8	15	1309	77
Narva 1. " " "	7	1592	1599	123	341	817	292	6	9	1593	6
" 2. " " "	40	1429	1469	55	421	569	389	2	14	1450	19
Kokku	704	14634	15338	763	4736	4588	4304	110	164	14665	673

Aruanne kriminaal-asjade liikumise kohta rahukohtunikude

Viljandi 1. jsk. rhk.	46	1535	1581	159	330	555	482	7	16	1549	32
" 2. " "	79	994	1073	64	389	148	420	7	12	1040	38
Suure-Jaani " " "	13	563	576	23	224	108	195	5	9	564	12
Põltsamaa " " "	20	772	792	56	368	195	149	4	9	781	11
Pärnu 1. " " "	169	1650	1819	122	363	642	531	11	9	1678	141
" 2. " " "	47	1195	1242	43	493	257	409	3	5	1210	32
" 3. " " "	82	1156	1238	—	584	181	428	2	8	1198	40
Mõisaküla " " "	67	1167	1234	39	327	273	453	64	13	1169	65
Kokku	523	9032	9555	506	3078	2359	3062	103	81	9189	366

hoiuasjad ja lõpetamiseks ning eriküsimuste lahendamiseks esitatud kriminaal-asjad, ja peale selle veel 239 teise astme kriminaal- ja tsiviilasja.

Üldiselt on lahendatud: Tallinna-Haapsalu Rahukogus 19 kohtunikuga 8610 asja, nii et keskmiselt tuleks iga kohtuniku kohta 453 asja; Tartu-Võru Rahukogus 16 kohtunikuga 8959 ehk igal kohtunikul 560 asja; Rakvere-Paide Rahukogus 10 kohtunikuga 4709 asja ehk igal kohtunikul 471 asja ja Viljandi-Pärnu Rahukogus 9 kohtunikuga 4540 asja ehk igal kohtunikul 504 asja.

Tegelikult on Tallinna-Haapsalu Rahukogu tsiviilosakonna I astmes, kus töötas 7 kohtunikku, lahendatud 2569 asja, neist kergemat liiki (sundtäite- ja hoiu-) asju 1281, nii tuleb iga kohtuniku kohta 367 asja, sama rahukogu kriminaal-osakonna I astmes 6 kohtunikuga

juures Rakvere-Paide Rahukogu ringkonnas 1933. a.

Asjade arv, milles on järgne- nud kaebused			Otsustatud asjades vältas toimetus				Kohtualuste arv							
Apellatsioon- kaebused	Kassatsioon- kaebused	Erakaebused	3 kuuni	6 kuuni	1 aastani	Üle 1 aasta	Kelle kohta kohtu- otsused on seadus- jõusse astunud			Kokku kohtualuseid	Süüdimõistetuid on karistatud			Süüdimõistetute kogu- arvust oli alaealisi 10—17 a. vanaduses
							Süüdi mõistetud	Õigeks mõistetud	Kohin ait vabas- tatud leppimise tõttu ja muudel põhjustel		Vangistusega	Arestiga	Muu nuhtlusega	
104	1	3	1410	197	52	—	1092	157	98	1347	152	137	803	24
92	—	5	1188	303	25	2	1082	207	105	1394	178	199	705	23
70	2	1	1562	59	17	—	897	151	67	1115	133	37	727	9
62	1	2	949	60	11	—	663	142	130	935	103	81	479	4
80	1	2	1659	19	2	2	879	208	31	1118	81	54	744	23
51	2	—	1591	67	25	6	1225	204	95	1524	107	57	1061	25
58	—	2	729	199	135	44	647	134	448	1224	139	22	486	13
74	1	2	1178	87	30	14	914	188	234	1336	96	90	728	13
52	2	1	1564	27	1	1	1334	123	39	1496	135	63	1136	30
37	1	2	1442	8	—	—	1010	119	55	1184	107	58	845	38
680	11	20	13272	1026	298	69	9743	1633	1297	12673	1231	798	7714	210

juures Viljandi-Pärnu Rahukogu ringkonnas 1933. a.

72	5	3	1530	16	3	—	825	280	133	1238	44	27	754	19
120	7	6	991	41	8	—	364	181	197	742	57	44	263	25
55	2	1	556	6	2	—	312	130	19	461	50	49	213	6
40	—	3	774	7	—	—	469	112	76	657	98	40	331	9
64	1	3	1584	70	20	4	967	220	477	1664	142	801	24	22
105	4	—	1127	65	8	10	580	316	189	1085	72	57	451	9
110	3	1	1160	35	2	1	738	224	7	969	121	58	559	14
62	2	4	1137	15	16	1	582	177	5	764	59	22	501	12
628	24	21	8859	255	59	16	4837	1640	1103	7580	643	1098	3096	116

on lahendatud 1941 asja, nende hulgas kergemat liiki (KKS § 277 jt.) asju 1006, ehk iga kohtuniku kohta 323 asja. Tsiviilosakonna II astmes 3 kohtunikuga ühe rahukohtuniku kui kaasistuja osavõtul on lahendatud 2277 asja, s. o. iga kohtuniku kohta 759 asja, ja kriminaalosa-
konna II astmes 3 kohtunikuga ühe rahukohtuniku osavõtul 1823 asja
ehk iga kohtuniku kohta 607 asja.

Tartu-Võru Rahukogus on tsiviilosakonna I astmes 5 kohtunikuga lahendatud 2253 asja, seal hulgas kergemat liiki (sundtäite- ja hoiu-) asju 784, ehk iga kohtuniku kohta keskmiselt 450 asja; sama rahu-
kogu tsiviilosakonna II astmes 4 kohtunikuga, ühe rahukohtuniku osavõtul, on lahendatud 2659 asja ehk iga kohtuniku kohta 664 asja. Kriminaalosa-
konnas 7 kohtunikuga on lahendatud I astme kriminaal-
asju 2309, seal hulgas kergemat liiki (KKS § 277 jt.) asju 1448, ja

Aruanne uurimistoimetuste arvu üle

Jaoskonna nimetus	Lõpetamata 1933. aastaks				Juurde tulnud 1933. aastal						Uurimistoimetused vältasid				
	Toimetusi	Nendes vastutusele võetuid	Nendes toime- tustes vastutu- sele võetuist oli vahi all		Toimetusi	Nendes vastutusele võetuid	Nende hulgas alaealisi 17 aastani	Nendes toime- tustes vastutu- sele võetuist oli vahi all		Kokku toimetusi 1933. aastal	1 kuuni	3 kuuni	6 kuuni	1 aastani	Üle 1 aasta
			mehi	naisi				mehi	naisi						
Tallinna t. a. 1. jsk.	10	5	3	—	20	18	—	8	2	30	2	4	2	16	6
" " 2. "	10	5	2	—	6	43	—	5	—	16	1	2	1	3	9
Tallinna 1. jsk. . . .	56	10	—	—	208	100	2	23	—	264	65	81	49	50	19
" 2. "	35	19	14	—	271	199	—	105	15	306	180	101	15	9	1
" 3. "	29	1	1	—	207	178	1	107	2	236	92	84	34	24	2
" 4. "	48	9	5	1	219	140	1	81	5	267	56	110	50	43	8
" 5. "	43	7	3	—	225	156	—	74	2	268	63	107	44	35	19
Harjumaa 1. jsk. . . .	65	19	3	1	172	149	10	47	4	237	54	74	64	26	19
" 2. "	40	12	—	—	182	118	9	51	5	222	72	79	46	21	4
Haapsalu jsk.	61	7	4	—	236	145	3	38	3	297	58	126	67	37	9
Hiiumaa "	12	—	—	—	35	35	5	5	2	47	6	17	21	3	—
Saaremaa 1. jsk. . . .	27	1	1	—	74	44	—	16	2	101	21	43	23	8	6
" 2. "	10	1	—	—	81	54	—	28	2	91	35	38	13	8	2
Kokku	446	96	38	2	1936	1379	31	588	44	2382	705	861	429	283	104

Aruanne uurimistoimetuste arvu üle

Tähtsam. asjade jsk.	12	12	11	1	11	38	—	24	1	23	2	5	1	9	6
Tartu 1. jsk.	37	8	3	—	377	168	—	74	5	414	183	175	46	10	—
" 2. "	47	9	5	1	287	221	1	99	7	334	129	162	32	10	1
" 4. "	67	5	4	—	316	171	4	53	4	383	98	162	100	21	2
" 5. "	68	6	1	—	245	155	2	45	2	313	40	120	104	41	8
Valga "	30	5	1	—	265	125	2	36	8	295	132	125	37	1	—
Võru "	49	2	1	—	293	187	2	94	17	342	168	147	18	7	2
Petseri 1. "	52	19	10	2	176	107	4	39	4	228	57	100	44	17	10
" 2. "	23	4	1	—	156	149	2	48	4	179	42	98	33	7	1
Kokku	385	70	37	4	2126	1321	17	512	52	2511	851	1094	415	121	30

II astme kriminaalasju 1738, nii tuleb iga kohtuniku kohta I astme kriminaalasju 330 ja II astme kriminaalasju 248, kokku 578 asja.

Rakvere-Paide Rahukogus on lahendatud tsiviiliosakonna I astmes 3 kohtunikuga 1439 asja, seal hulgas kergemat liiki (sundtäite- ja hoiu-) asju 856, ehk iga kohtuniku kohta keskmiselt 479 asja, kriminaaliosakonna I astmes 3 kohtunikuga 1213 asja, seal hulgas kergemat liiki (KKS § 277 jt.) asju 676, ehk iga kohtuniku kohta 404 asja. Sama rahukogu II astmes tsiviiliosakonnas 2 kohtunikuga, ühe kaasistuja rahukohtuniku osavõtul, on lahendatud asju 1066 ehk

Tallinna-Haapsalu Rahukogu ringkonnas 1933. a.

Lõpetatud ja kuuluvuse järgi ära saadetud				Lõpetamiseks saadetud toimetuste arv				Lõpetamata 1934. aastaks				Uurimistoimetustes tarvitusele võetud takistusabinõud									
Prokuröridele	Rahukohtunikele	Teistele asutistele	Täiendamiseks tagasi saadetud toimetuste arv	Toimetusi	Nendes vastutusele võetuid	Nendes toimetustes vastutusele võetuid	oli vahil all	Isikutunnistuse äravõtmine ja allkirja võtmine mittelakumise üle	Politsei valve alla andmine	Kämeeste vastutusele andmine	Nende poolt esitatud vastutuse rahuasuma suurus kroonides	Kautsjoni võtmine	Kautsjonite summa kroonides	Kodune arest	Vangistus	Tagaotsitavad	Vanemate valve	Ülemuse valve	Isikute arv		
																			mehi	naisi	Isikute arv
4	—	3	1	5	23	15	7	2	2	5	—	—	—	—	10	1	—	—	—	—	—
4	—	3	—	3	9	—	—	—	13	14	8	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—
196	3	18	115	14	47	4	1	—	29	47	1	—	—	—	23	—	—	—	—	—	—
276	8	4	103	21	18	7	5	—	40	37	2	—	—	—	120	—	—	—	—	—	—
189	3	14	65	7	30	7	7	—	14	40	5	—	—	—	109	8	—	—	—	—	—
212	3	12	99	21	35	4	3	—	10	40	3	—	—	—	86	—	—	—	—	—	—
190	16	11	64	15	51	12	7	1	37	32	9	—	—	—	76	—	—	—	—	—	—
172	14	4	83	10	47	11	6	—	30	24	32	—	—	—	51	—	—	—	—	—	—
177	13	5	102	11	27	11	4	1	11	34	5	—	—	—	56	—	—	—	—	—	—
237	15	13	132	19	32	4	1	1	13	60	17	—	—	—	41	4	2	—	—	—	4
44	—	—	22	2	3	—	—	—	8	13	2	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—
70	1	1	41	3	29	9	7	2	5	19	2	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—
56	1	1	30	1	33	26	19	5	2	15	1	—	—	—	36	—	—	—	—	—	—
1827	82	89	857	132	384	110	67	12	214	380	87	354	326.84	19	14 301	15 638	13	8	5	—	—

Tartu-Võru Rahukogu ringkonnas 1933. a.

12	—	1	2	2	10	11	—	—	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—
356	5	20	225	12	33	1	—	1	43	41	2	400.—	—	—	—	—	—	—	—	—	79	—	—
283	11	8	129	12	82	9	6	2	29	64	6	4 050.—	12	4 620	2 106	—	—	—	—	—	—	—	—
311	13	8	184	8	51	5	5	—	42	55	11	11 100.—	3	1 500	3 57	—	—	—	—	—	—	—	—
253	8	10	153	8	42	7	4	2	40	57	9	12 760.—	—	—	2 47	—	—	—	—	—	—	—	—
246	6	21	168	5	22	—	—	—	16	45	14	18 150.—	2	250	1 44	—	—	—	—	—	—	—	—
272	24	10	175	15	36	10	8	2	36	21	17	20 000.—	2	500	— 111	—	—	—	—	—	—	—	—
194	8	4	112	11	22	7	1	—	25	32	8	8 000.—	—	—	— 43	—	—	—	—	—	—	—	—
159	5	2	63	1	13	3	1	—	11	65	34	58 000.—	—	—	— 52	—	—	—	—	—	—	—	—
2086	80	84	1211	74	261	53	36	7	245	390	101	132 460.—	19	6 870	8 564	—	—	—	—	—	—	—	—

iga kohtuniku kohta 533 asja ja kriminaalosalakonnas 2 kohtunikuga, ühe kaasistuja rahukohtuniku osavõtul, on lahendatud asju 991 ehk iga kohtuniku kohta 495 asja.

Viljandi-Pärnu Rahukogus on lahendatud: tsiviilosakonnas 4 kohtunikuga I astme asju 1187, seal hulgas kergemat liiki (sundtäite- ja hoiu-) asju 637, ja II astme asju 1558, nii tuleb iga kohtuniku kohta I astme asju 297 ja II astme asju 389, kokku 686 asja; kriminaalosalakonnas 5 kohtunikuga I astme kriminaalasju 1014, seal hulgas kergemat liiki (KKS § 277 jt.) asju 570, ja II astme kriminaalasju 781,

Aruanne uurimistoimetuste arvu üle

Jaoskonna nimetus	Lõpetamata 1933. aastaks				Juurde tulnud 1933. aastal						Kokku toimetusi 1933. aastal	Uurimistoimetused vältasid				
	Toimetusi	Nendes vastutusele võetuid		Nendes toime- tustes vastutu- sele võetust oli vahi all	Toimetusi	Nendes vastutusele võetuid		Nende hulgas alaealisi 17 aastani	Nendes toime- tustes vastutu- sele võetust oli vahi all	1 kuuni		3 kuuni	6 kuuni	1 aastani	Üle 1 aasta	
		mehi	naisi			mehi	naisi									
																mehi
Rakvere jsk.	41	2	1	—	243	158	1	63	6	284	105	112	47	19	1	
Tapa "	44	10	2	—	361	215	1	68	3	405	199	147	40	19	—	
Palde "	55	8	1	—	207	77	2	10	2	262	75	99	43	28	17	
Jõhvi "	26	12	2	—	255	151	2	58	4	281	87	104	60	25	5	
Narva "	30	20	19	—	203	171	4	69	8	233	82	99	31	14	7	
Kokku	196	52	25	—	1269	772	10	288	28	1465	448	561	221	105	30	

Aruanne uurimistoimetuste arvu üle

Viljandi 1. jsk.	50	14	6	1	205	145	1	49	8	255	58	118	47	29	3
" 2. "	46	7	4	—	185	129	3	59	4	231	66	89	49	14	13
Pärnu 1. jsk.	54	6	4	2	223	116	3	42	4	277	93	102	46	30	6
" 2. "	35	8	6	—	163	123	1	27	—	198	53	78	35	23	9
Kokku	185	35	20	3	778	513	8	177	16	961	270	387	177	96	31

s. o. iga kohtuniku kohta I astme asju 203 ja II astme asju 156, kokku 359 asja.

Kohtu-uurimistoimetusi oli 1933. a. 7319 (8114), neist viidi lõpule 6307 ehk 86,17% (6902 ehk 85,06%), mis iga üksiku kohtu-uurija kohta teeb läbistikku 203 asja (223). Kui nende hulgast eraldada 3 tähtsamate asjade kohtu-uurijate poolt lahendatud 27 toimetust, siis tuleb iga jaoskonna kohtu-uurija kohta 224 lõpetatud asja aastas ehk umbes 19 asja kuus (245, resp. 20 asja).

Lõpetamata jäi eeluurimistoimetusi 1012 ehk 13,83% (1212 ehk 14,94%).

Kõige suurem hulk lõpetatud uurimisi oli Tartu 1. jsk., nimelt 381 asja (377), siis Tapa jsk. — 358 asja (326) ja Tartu 4. jsk. — 332 asja (318). (1932. a. oli kõige suurem hulk lõpetatud uurimisi samuti Tartu 1. jaoskonnas, nimelt 377 asja, siis Tartu 2. jsk. — 342 asja ja Tapa jsk. — 326 asja.)

Rahukohtunikude toimetuste arv on eelmise aasta 174 153-lt vähenenud 150 010-le, neist on aasta jooksul lahendatud 142 242 asja ehk 94,82%, nimelt 76 675 kriminaal-, 63 626 tsiviil- ja 1941

Rakvere-Paide Rahukogu ringkonnas 1933. a.

Lõpetatud ja kuuluvuse järgi ära saadetud			Lõpetamiseks saadetud toimetuste arv		Lõpetamata 1934. aastaks				Uurimistoimetustes tarvitusele võetud takistusabinõud									
Prokuröride	Rahukohtunikele	Teistele asutistele	Lõpetamiseks saadetud toimetuste arv	Täendamiseks tagasi saadetud toimetuste arv	Toimetusi	Nendes vastutusele võetuid		Nendes toimetustes vastutusele võetuid oli vahi all	Isikutunnistuse ära võtmine ja allkirja võtmine mittelakumise üle	Politsei valve alla andmine	Käemeeste vastutusele andmine	Nende poolt esitatud vastutuse rahasumma suuruses kroonides	Kautsjoni võtmine	Kautsjonite summa kroonides	Vanemate valve all	Vangistus	Üleriiklised tagaotsitavad	
						mehi	naisi											Isikute arv
207	9	38	110	16	30	4	—	—	20	48	9	320 307.—	1	250.—	1	69	10	
312	18	28	170	28	47	8	5	3	84	29	38	49 820.—	3	850.—	—	81	3	
204	16	4	122	34	38	9	3	—	12	66	13	38 256.60	3	600.—	3	15	4	
180	10	31	86	14	60	11	8	—	29	69	13	21 800.—	1	200.—	2	71	5	
177	4	5	67	18	47	30	20	—	41	47	2	1 500.—	—	—	4	77	4	
1080	57	106	555	110	222	62	36	3	186	259	70	431 683.60	8	1 900.—	10	313	26	

Viljandi-Pärnu Rahukogu ringkonnas 1933. a.

209	4	12	82	34	30	3	1	—	29	63	—	—	3	1 992.50	1	57	1
182	7	2	90	24	40	12	6	—	14	43	3	9 000.—	2	3 100.—	2	62	2
228	2	7	137	8	45	6	6	—	10	45	4	21 886.50	5	1 900.—	—	52	—
157	7	4	79	10	30	16	3	—	19	59	11	40 810.—	2	125.88	1	29	—
771	20	25	388	76	145	37	16	—	72	210	18	71 696.50	12	7 118.38	4	200	3

administratiivasja, mis läbisegi ühe kohtuniku kohta välja teeb 2586 asja (eelm. a. lahendati 162 639 asja, s. o. 93,39% ehk iga kohtuniku poolt keskmiselt 2957 asja). Aasta lõpul oli lahendamata 7768 asja ehk 5,18%, nende hulgas 2944 kriminaal-, 4752 tsiviil- ja 72 administratiivasja ehk jaoskonna kohta läbistikkku 141 asja (eelm. a. jäi lahendamata 11 514 asja, s. o. 6,61% ehk iga jaoskonna kohta läbistikkku 209 asja). Kõige suurem läbivaadatud asjade arv oli Tallinna 7. jaoskonnas, nimelt 4399 asja (4780), selle järel Tallinna 4. jsk. — 4340 asja (4713) ja järgmisena Tallinna 5. jsk. — 4294 (3889). (1932. a. oli kõige suurem läbivaadatud asjade arv samuti Tallinna 7. jaoskonnas, nimelt 4780 asja, selle järel samuti Tallinna 4. jsk. — 4713 asja ja järgmisena Tartu 1. jsk. — 4388 asja.) Kõige vähem on lahendatud asju Hiiumaa jaoskonnas — 1206 asja (833), edasi Tõrva jaoskonnas 1249 asja (1656) ja järgmisena Suure-Jaani jaoskonnas 1272 asja (1656). (Samades jaoskondades oli kõige vähem lahendatud asju ka 1932. a.)

Keskmiselt lahendati iga rahukohtuniku poolt Tallinna-Haapsalu Rahukogu ringkonnas 2942 asja (3172), Tartu-Võru Rahukogu ring-

Aruanne asjade liikumise üle Sõjaringkonnakohtus 1933. a.

Jäi järele I. jaan-ks 1933 otsustamata eelmise aasta asju	1933. a. juurde tulnud asju				1933. a. oli toimetuses asju	Istungite arv		1933. a. jooksul otsustatud			Jäi järele 1933. a. lõpuks	Asju, milles kaebused järgnenud		Otsustamata asjades vältas toimetus			
	Sõjaprokuröri otsused § 720 korras	Rahgemendikohtu otsused apellatsioon korras	Muid asju (liitmisel, koost., SKS § 1146, SKS § 951 korras)	Kokku		Avalikke istungeid	Korraldavaid istungeid	Avalikel istungeil	Korraldavail istungeil	Kokku lõpetatud		Kassatsioonpro- testide ja kaebusi	Erakaebusi	3 kuuni	6 kuuni	1 aastani	Üle 1 aasta
8	92	2	101	195	203	47	70	108	86	194	9	10	—	9	—	—	—

konnas 2412 asja (3056), Rakvere-Paide Rahukogu ringkonnas 2591 asja (2833) ja Viljandi-Pärnu Rahukogu ringkonnas 2192 asja (2395).

Peale otsese töö jaoskondades võtsid rahukohtunikud osa rahukogu istungitest teise astme asjus asja ettekande kohustiseta.

Kohtute tegevust aitavad iseloomustada järgmised arvud.

Kohtupalatis 1933. a. jooksul lõpetatud asjade üldarvule 1605 võib vastu seada samal aastal Riigikohtule tulnud 515 kaebust Kohtupalati otsuste ja määruste peale, mis esimesest arvust oleks 32,09% (30,49%). Riigikohtus 1933. a. läbivaadatud 516 Kohtupalati asjast tühistati otsuseid 106, mis välja teeb 20,54% (20,14%), nimelt 337 tsiviilasjas 79 otsust ehk 23,45% (22,41%) ja 163 kriminaalasjas 27 otsust ehk 16,56% (17,72%), kuna 16 üldkogu asjas ei tühistatud ühtegi otsust (eel- a. tühistati 35 üldkogu asjas 4 otsust, s. o. 11,43%).

Rahukogudes kui I astme kohtutes lahendatud asjade üldarvule 13 925 võib vastu seada Kohtupalatisse rahukogude otsuste peale antud edasikaebuste teel aasta jooksul tulnud uute asjade üldarvu 1724 ja Riigikohtule antud 126 revisjonkaebust administratiivasjus, kokku 1850 asja, mis teeb üldiselt 13,29% esimesest arvust (12,35%). Kohtupalatis läbivaadatud rahukogude 1603 otsusest tühistati 426 otsust ehk 26,58% (30,25%), nimelt 956 tsiviilasjas 322 otsust ehk 33,68% (40,10%) ja 647 kriminaalasjas 104 otsust ehk 16,07% (15,68%). Administratiivasjus on muudetud Riigikohtus läbivaatamisel olnud rahukogude 199 otsusest 52, mis teeb 26,13% (33,33%), nimelt on muudetud Tallinna-Haapsalu Rahukogu 70 otsusest 23 ehk 32,86% (32,65%), Tartu-Võru Rahukogu 54 otsusest 6 ehk 11,11% (25,71%), Rakvere-Paide Rahukogu 24 otsusest 6 ehk 25,00% (54,55%) ja Viljandi-Pärnu Rahukogu 51 otsusest 17 ehk 33,33% (35,48%).

Rahukogudes kui II astme kohtutes aruandeaastal lahendatud asjade üldarvule 12 893 võib vastu seada Riigikohtule samal ajal tul-

nud kaebused rahukogude II astme otsuste peale üldarvus 1561 (nende seas valve korras 17 kaebust) mis teeb 12,11% esimesest arvust (12,69%). Riigikohtus aruandeaastal läbivaadatud 1677 rahukogude II astme asjas tühistati otsuseid 381 ehk läbistikku 22,72% (23,46%), nimelt 924 tsiviilasjas 245 ehk 26,52% (30,93%), 736 kriminaalasjas 134 ehk 18,21% (17,03%) ja 17 üldkogu asjas (valve korras) 2 ehk 12,35% (12,90%).

Üksikute rahukogude suhtes oleks tähendada, et tsiviilasjus tühistati Tallinna-Haapsalu Rahukogu 376 otsusest 110 ehk 29,30% (33,94%), Tartu-Võru Rahukogu 224 otsusest 57 ehk 25,45% (22,71%), Rakvere-Paide Rahukogu 113 otsusest 26 ehk 23,01% (23,23%) ja Viljandi-Pärnu Rahukogu 211 otsusest 52 ehk 24,65% (40,00%). Kriminaalasjus tühistati Tallinna-Haapsalu Rahukogu 325 otsusest 60 ehk 18,46% (23,74%), Tartu-Võru Rahukogu 239 otsusest 54 ehk 22,59% (11,02%), Rakvere-Paide Rahukogu 100 otsusest 8 ehk 8,00% (17,60%) ja Viljandi-Pärnu Rahukogu 72 otsusest 12 ehk 16,67% (7,22%).

Rahukohtunikkude juures aasta jooksul lahendatud asjade üldarvule 142 242 võib vastu seada rahukogudele ja Riigikohtule samal aastal antud edasikaebused üldarvus 12 719, mis esimesest arvust teeb 8,94% (8,61%). Rahukogude II astmes läbivaadatud rahukohtunikkude 12 893 otsusest tühistati 4784 otsust ehk 37,11% (36,02%), nimelt 7560 tsiviilasjas 3091 otsust ehk 40,89% (40,29%) ja 5333 kriminaalasjas 1693 otsust ehk 31,75% (31,11%). Rahukohtunikkude otsuseid tühistati tsiviilasjus Tallinna-Haapsalu Rahukogus 2277 otsusest 885 ehk 38,87% (35,83%), Tartu-Võru Rahukogus 2659 otsusest 1072 ehk 40,32% (42,70%), Rakvere-Paide Rahukogus 1066 otsusest 439 ehk 41,18% (39,45%) ja Viljandi-Pärnu Rahukogus 1558 otsusest 695 ehk 44,61% (42,79%). Kriminaalasjus tühistati rahukohtunikkude otsuseid Tallinna-Haapsalu Rahukogus 1823 otsusest 621 ehk 34,06% (32,53%), Tartu-Võru Rahukogus 1738 otsusest 570 ehk 32,80% (35,96%), Rakvere-Paide Rahukogus 991 otsusest 257 ehk 25,93% (24,45%) ja Viljandi-Pärnu Rahukogus 781 otsusest 245 ehk 31,37% (25,26%). Riigikohtus läbivaadatud rahukohtunikkude 234 otsusest tühistati 77 otsust ehk 32,91% (37,50%), nimelt 230 administratiiv-asjas 77 otsust ehk 33,48% (38,22%), kuna 4 üldkogu asjas (valve korras) ei tühistatud ühtegi otsust (eel. a. samuti ei tühistatud ühtegi otsust).

Sõjaringkonnakohtu tegevus, mis eelnenud üldarvustikust välja on jäetud, kujunes 1933. a. järgmiselt: kokku oli selles kohtus toimeta 203 asja (345), nendest on aasta jooksul lahendatud 194 asja (337) ja jäi lahendamata 9 asja (8). Aasta jooksul tuli Riigikohtule sõjaringkonnakohtu otsuste ja määruste peale 10 kaebust, mis 194 lahendatud asja kohta teeb 5,15% (6,23%). Läbivaadatud 7 otsusest tühistas Riigikohus 2 otsust ehk 28,57% (9,09%).

Riigikohtu tegelus.

Administratiivosakond.

Kas Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduse §§ 34 ja 35 põhjal võib Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus ajutiselt kutsetegevust ära keelata ainult neil juhtumel, kui kutseomajal puuduvad teadmised või oskus kutse alal?

Vastus: eitav.

Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduse (RT 1932—24) § 6 järgi kutse alal töötaval arstil on keelatud ravimite müümine ja valmistamine müümise otstarbel. § 5 p. 1 järgi kutse alal töötav arst on kohustatud hoolitsema haige tervishoidlike huvide ja tarvete kaitse eest. Sama seaduse § 35 on ette nähtud, et Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus võib võtta ära (§ 34 esimese lõike korras) kutsetegevuse õiguse ajutiselt tähtajaga ühe aastani, raskemal juhtumel jäädavalt, neilt tervishoiupersonaali kuuluvailt isikuil, kes kutsetegevuse alal teinud ilmseid vigu kas lohakuse või mitteküllaldase hoolitsemise tagajärjel, või kes ei täida seadustes või määrustes ette nähtud kutsetegevusse puutuvaid kohustusi. See paragraaf on täiesti iseseisev ega kuulu käsitamisele koos § 34-ga, milles räägitakse oskuse ja tarvilikkude teadmiste puudumisest. Selle paragraafi alguses on ainult seda öeldud, et kutsetegevuse õiguse ajutiselt või jäädavalt ära võtmine selle paragraafi alusel peab toimuma § 34 esimese lõike korras, s. o. kui § 35 loendatud väärnähtused on kindlaks tehtud Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsuse poolt määratud isikute või komisjoni poolt toimetatud juurdluse põhjal. On, näit., keegi arst müünud narkootilisi ravimeid ning neid aineid patsientidele sisse pritsinud, siis on ta sellega rikkunud Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduse § 5 p. 1 ja § 6, mispärast Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus võib sama seaduse § 35 põhjal temalt kutsetegevuse õiguse ajutiselt ära võtta.

(Rkha toim. nr. 343 II — 1934.)

Kas linnavalimiskomitee on õigustatud kolmest esitamiskirjas esitatud kandidaadist tühistama ühe või kahe kandidaadi esitamise ja valimisedelisse võtma kolmest esitatud kandidaadist ainult kaks kandidaati või ühe kandidaadi?

Vastus: eitav.

LVS § 16 on ette nähtud, et iga valijateühendus võib esitada kõige rohkem kolm kandidaati ja et juhul, kui valijateühendus esitab kandidaate rohkem kui kolm, siis loetakse neist esitatuiks ainult kolm esimest. Samuti on selles paragraafis ette nähtud, et kui sama kodanik on üles seatud kandidaadiks rohkem kui kahes valijateühenduses, siis loetakse tema kandidaadiks kahes varemini esitatud esitamis-

kirjas. Kuid Linnavolikogude valimisseadus ei näe ette, et peale nende kahe juhu valimiskomitee oleks õigustatud kolmest esitatud kandidaadist tühistama ühe või kahe kandidaadi esitamise ja valimissedelisse võtma kolmest esitatud kandidaadist ainult kaks kandidaati või ühe kandidaadi. Kui esitamiskiri ei vasta LVS §§ 16—19 nõudeile, siis kuulub see sama seaduse § 20 põhjal mitte osalisele tühistamisele, vaid täielikule tühistamisele.

(Rkha toim. nr. 371 I—1934.)

Kas hoolekandessõ puutuvais asjus vallavalitsus võib esineda valla esindajana?

Vastus: jaatav.

Vallavolikogude valimise ja vallavolikogude ning vallavalitsuste korraldamise seaduse § 76 järgi vallavalitsus on vallaomavalitsuse täidesaatvaks organiks, ning üldise korra järgi vallavalitsus esindab vallaomavalitsust ka kohtutes. Kui Hoolekande seaduse § 203 on ette nähtud, et hoolekandesse puutuvais asjus esindab valda kohtutes ja teistes asutistes vallavanem, kui vallavolikogu ei määra selleks kedagi teist, siis seda ei tule nii mõista, et hoolekandesse puutuvais asjus vallavalitsus ei või valla esindajana üles astuda, vaid seda tuleb nii mõista, et hoolekande asjus valda võib esindada ka vallavanem, kui vallavolikogu ei määra selleks kedagi teist.

(Rkha toim. nr. 380 I — 1934.)

Kas linnavolikogu on õigustatud linnavalitsusele ette kirjutama, kuidas nimelt see peab oma isikliku koosseisu vahel linnavalitsuse kohuseid jagama?

Vastus: eitav.

Linnaseaduse § 98 järgi jaotatakse linnavalitsuse peale pandud kohused tema isikliku koosseisu vahel linnavalitsuse enese otsusega, mis volikogu poolt kinnitatakse. LS § 98 põhjal ei ole linnavolikogu õigustatud linnavalitsusele ette kirjutama, kuidas nimelt see peab oma isikliku koosseisu vahel linnavalitsuse kohuseid ära jagama ja selleks ei õigusta linnavolikogu ka Linnaseaduse §§ 62 ja 63 p. 3. LS § 62, andes linnavolikogule üldise korraldava võimu ja järelevalve täidesaatvate organite üle, ühtlasi eeldab, et seda võimu linnavolikogu võib kasutada Linnaseaduse vastavate normide kohaselt ja piirides ning § 63 p. 3 räägib üksnes täidesaatvate organite tegevuse korra määramisest ja neile organitele instruksioonide andmisest asjade ajamisel ja otsustamisel, nagu see nähtub ka § 98-st.

(Rkha toim. nr. 381 I — 1934.)

Kas linnavolikogude valimissedelite eraviisiline valmistamine ja sel viisil valmistatud sedelite tarvitamine on lubatud?

Vastus: eitav.

Kui Linnavolikogude valimise seaduses ei leidu otsest keeldu valimissedelite eraviisilise valmistamise ja eraviisiliselt valmistatud sedelite tarvitamise kohta linnavolikogu valimistel, siis sellest ei tule veel järeldada, et mainitud sedelite eraviisiline valmistamine ja nende sedelite tarvitamine on lubatud. Linnavolikogude valimise seaduse § 27 teine lõige ütleb, et valimissedelid, protokolliplangid jne. valmistatakse linnavalitsuse korraldusel. § 28 järgi iga valimissedel peab sisaldama kõik valijateühenduste kandidaadid eraldatuina esitamiskirja numbrit kandvasse eraldi ruudukesse. Sama seaduse § 25 ütleb, et valimissedelid saadetakse igale valijale linnakomitee poolt. Edasi kõnelevad §§ 29 ja 31, et valija lõikab välja valimissedelist soovitava ruudukese ja paneb valimistel valimissedelist välja lõigatud ruudukese ümbrikku. Ei või olla mingit kahtlust, et §§ 29 ja 31 mainitud valimissedelite all tuleb mõista neid valimissedeleid, mis valmistatud linnavalitsuse korraldusel ja valijatele kätte saadatud linnakomitee poolt. Kui eraviisiliselt valmistatud valimissedeleid ja ruudukesi valimistel ei ole lubatud tarvitada, siis on iseenesest arusaadav, et niisugused valimistel ära antud ruudukesed on tühised ja neid ei saa valimiste tagajärgede väljaarvamisel arvesse võtta, ning need tuleb tunnistada kehtivuseetuks.

(Rkha toim. nr. 385 I — 1934.)

Kas liitumisteadaandeks tuleb lugeda iga valijateühenduse avaldust, mis sisuliselt tõendab liitumist teiste valijateühendustega?

Vastus: jaatav.

LVS § 9 näeb ette, et „kandidaate esitavad valijate ühendused võivad teatada esitamiskirjas, et nad liituvad kõigi samapealkirjaliste valijateühendustega valimisliiduks . . . ja et liitumisteadaanne on tagasivõtmatu.“ § 19 järgi peab liitumisteadaanne olema kandidaatide esitamiskirjas eneses, kuid missuguses sõnastuses ja missuguse vormi järgi seda tuleb teha, ei ole ei § 19 ega mõnes teises paragraafis ette kirjutatud. Kui kandidaatide esitamiskirjas leidub lause: „palume neid kandidaate . . . paigutada ühte erirühma üheskoos teiste sama pealkirja all kujundatud ja meiega valimisliiduks ühinenud valijate ühenduste kandidaatidega“, siis võib niisugust avaldust lugeda tehtuks üksnes § 19 nõude täitmiseks liitumise teadaande avaldamise kohta. Iseseisvatel valijateühendustel ei ole ju tarvis avaldust teha, et nende kandidaadid paigutatakse erirühma nendega valimisliiduks ühinenud valijateühenduste kandidaatidega. Arvesse võttes, et LVS (RT 1933 — 92) § 19 ei kirjuta ette kohuslikku vormi valijateühenduste liitumisteadaande jaoks, millest mittekindelolemise korral liitumisteadaanne oleks olnud tühine, tuleks liitumisteadaandeks lugeda iga valijateühenduse avaldist, mis sisuliselt tõendab liitumist teiste valijateühendustega.

(Rkha toim. nr. 401 I — 1934.)

M. T.

Tsiviilosakond.

Kas võib tööstusliku käitise tööline, kelle teenistustingimused on kantud palgaraamatusse ja kellele palk on nende tingimuste kohaselt tasutud ja lõpparve peetud, pärast teenistusest lahkumist hakata lisatasu taotlema peale selle tasu, mis ta palgaraamatu sissekannete järgi on kätte saanud?

Vastus: eitav.

Tööstusliku töö seaduse §§ 48, 95 ja 98 põhjal kantakse töölindele antud palgaraamatusse muu seas teenistustasu määr, samuti märgitakse sinna igakordne tasu maksmine. Sinna kantakse ka tasu ületunnitööde eest, kui selleks poolte vahel oli eriline kokkulepe. Palgaraamat on töölinde käes (TTS § 99), mistõttu tööline leides, et talle on palka vähem makstud kui töölepingu ning selle lisanduste põhjal järgneks, on kohustatud seda avaldama tööandjale. On aga tööline palga selles ulatuses kätte saanud, nagu see palgaraamatusse kantud tingimuste kohaselt pidi toimuma, ja pole tööline seejuures mingit protesti avaldanud, et tal midagi palgast oleks jäänud saamata, eriti ületundide eest, siis loob säärane asjaolu eelduse, et tööline on kõik tasu kätte saanud lepingu kohaselt ja pole tal seepärast õigust pärast teenistusest lahkumist hakata tunnistajate läbi palgaraamatu sissekandeid ümber lükkama ja hakata tööandjalt taotlema veel mingisugust lisatasu peale selle palga, mis ta lepingu tingimuste kohaselt on saanud. Eriti käib see tööliste ning ametnikkude kohta, kellele on lepingu järgi määratud kindel fiksum kuupalga näol, mis kombineeritakse harilikult hoopis teistel alustel kui palk harilikule päevatöölisele. Säärasel juhul on alati olemas eeldus, et töölinde pole õigust peale kindla kuupalga nõuda lisatasu tööandjalt, olgu siis, kui vastav kokkulepe lisatasu saamiseks on tõestatud.

(RkhT toim. nr. 1949 — 1933 ja 26 — 1934.)

Kas tuleb laeva pealt püüdemaksu võtta kui kinnisvara pealt?

Vastus: eitav.

BES § 530 järgi loetakse vallasvaraks kõik kehalised esemed, mille ümberpaigutus looduses ühelt kohalt teisele on võimalik ilma nende välise vigastuseta. Et laeva ümberpaigutus sääraselt on võimalik, sest laev kuulub juba oma loomuse järgi just liiklemisvahendite hulka, siis peaks selge olema, et laev ei moodusta kinnis-, vaid vallasvara. Kuid igasugune kahtlus selle kohta kaob, kui arvestada BES §§ 569—571, mis kannab pealkirja „vallasasjad, mis loetakse teiste vallasasjade päraldisteks“ ja kus on öeldud, et laeva kui vallasasja päraldiseks loetakse ta inventar, näit. aerud, ankrud, köied, purjed ja paadid (§ 571). Tõsi, 30. juunil 1924. a. RT avaldatud „Laevakinnistus-seadus“ määritleb, et õigusi laevade peale võib kinnistada asja-

õigusena nende sissekandmisega avalikesse laevakinnistusraamatuisse (§ 1); et kinnistatud laevade omandiõiguse üleminek toimub kinnisvara suhtes kohaldatavate seaduste, eriti BES §§ 809—813 alusel (§ 4); et kinnistatud laevu ja nende mõttelisi osi võib panditada laeva valduse üleandmiseta ning et sellist panditamist nimetatakse laevahüpoteegiks (§ 6); kuid sama seadus näeb ette, et kinnistusasjade toimetamisel laevade suhtes kinnistuslõivu ei võeta (§ 16); et kinnistatud laevade kohta käivalt juriidiliselt tehinguilt võetakse tempelmaksu sel määral, nagu tehinguilt iga muu vallasvara kohta (§ 17); et hagi ja sissenõude kindlustuseks võib kinnistatud laeva peale panna aresti sellekohaste vallasvara kohta käivate eeskirjade alusel (§ 19). Kõigest sellest järgneb, et Laevakinnistuseseadus lubab küll mõningaid õigusi laevade kohta kinnistada asjaõigustena sissekandmise läbi vastavasse kinnistusraamatuisse ja et omandiõiguse üleminek kinnistatud laeva suhtes võib ja peabki toimuma samas korras, mis kinnisvarade suhtes on ette nähtud BES §§ 809—813, s. o. sissekandmisega kinnistusregistrisse, kuid ka see seadus ei sisalda määrust, mille järgi kinnistatud laev tema sissekandmisega kinnistusraamatusse kaotaks oma juriidilise iseloomu kui vallasvara. Seepärast ning et ka Pärandusmaksu seaduses pole laevade seadusliku hinna kindlakstegemiseks antud erireegleid, pole alust pärandusmaksu laeva pealt võtta kinnisvara jaoks määratud reeglite järgi.

(Rkht toim. nr. 127 ja 264 — 1934.)

Kas võib BES § 1412 põhjal kanda kinnistusregistrisse hüpoteegina kohtuotsust, millega on kostjalt nõudjale mõistetud allmõistete igakuitse väljamaksmisega?

Vastus: jaatav.

BES § 1412 põhjal lõplik kohtuotsus, millega võlglaselt on välja mõistetud teatav rahasumma või mingisugune muu rahuldus, mida võib hinnata raha peale, võib olla aluseks, et omandada hüpoteeki võlglaste kinnisvarale selle kohtuotsuse märkimisega kinnistusregistrisse. Järelikult oluline on hüpoteegi sissekandmisel, et vastavad summad võlglaselt on lõpliku kohtuotsusega välja mõistetud, kuid see asjaolu, et tähtajad perioodiliste maksete tasumiseks saabuvad hiljemini, järk-järgult, ei või takistada hüpoteegi sissekandmist. Ei ole seepärast õige seisukoht, nagu oleks võimalik hüpoteegina kanda võlglaste kinnisvarale ainult säärast aeg-ajalt sissenõutavat ülalpidamisraha, mille tasumiseks tähtajad on juba saabunud, ja nagu ei saaks hüpoteegina kinnisvarale kanda nende ülalpidamisrahade kogusummat, mis veel tulevikus võlglane peab vastavate tähtaegade järgi nõudjale maksma. Kui täitelehes on täpsalt märgitud tähtpäev, milleni ülalpidamisraha maksmine kestab, siis võib hüpoteegina kinnistusraamatusse kanda kõigi maksete kogusumma. Pole aga lõpptäht-

päeva määratud, vaid on ette nähtud igakuine väljamaks, siis on eeldus olemas, et säärased maksed kestavad kreditori surmani. Säärasel juhul ei või takistust olla kindlustada ülalpidamisraha tasumist võlglaste kinnisvaral hüpoteegina maksete kümneaastases kogusummas.

(RkhT toim. nr. 324 — 1934.)

T. G.

Varia.

Prof. D. D. Grimmi elukäik ja teaduslik tegevus.

I. Tartu ülikooli rooma õiguse korraline professor D. D. Grimm sai k. a. jaanuarikuul 70-aastaseks. Seega saavutas eluea, mis kehtiva seaduse järgi ei võimalda temale enam ta täit energiat rakendada akadeemilisele tööle, ehkki ta edasi jääb kõige tihedamasse koostöösse meie Athenaeumiga. Kokkupuuteid temaga on paljudel eesti juristidel olnud Peterburis, kui ta vene akadeemilises ja poliitilises elus asus silmapaistval kohal. Seepärast on küllalt põhjust tuletada meelde tema pikka ja tegevusrikast elukäiku ning ülevaadet anda tema teaduslikust tegevusest.

Professor dr. jur. David Davidi p. Grimm sündis 11. jaanuaril (v. k.) 1864 Peterburis Kunstideakadeemia professori pojana. Klassikalise gümnaasiumi lõpetamise järel 1881. a. astus ta Peterburi ülikooli õigusteaduskonda, mille lõpetas 1885. a. õigusteaduse-kandidaadi astmega. Kaitseväekohustuse sooritamise järel määrati 1886. a. teenistusse kohtuministeeriumi. Samal aastal jäeti ta ülikoolis õigusteaduskonna juurde ettevalmistamiseks professori kutsele tsiviilõiguse alal prof. Duvernois' ja prof. Dorn'i juhatusel. 1887. a. komandeeriti haridusministeeriumi poolt Berliini ülikooli juures Vene valitsuse poolt ellu kutsutud Rooma õiguse instituuti, kus kaks aastat töötas professorite H. Dernburg'i, A. Pernice'i ja E. Eck'i juhatusel. Instituudi lõpetanud, pöördus tagasi Peterburisse ja nimetati 1889. a. eradotsendiks rooma õiguse kateedril Tartu ülikoolis, kus pidas loenguid rooma õiguse ajaloo ja dogmas kahe aasta jooksul. 1891. a. siirdus Peterburisse Õigusteaduse kooli ja nimetati rooma õiguse professoriks; siit peale möödub kogu tema teaduslik ja seltskondlik tegevus Peterburis 1920. aastani.

Pärast magistratöö kaitsemist 1893. a. nimetati ta Peterburi ülikooli eradotsendiks, jäädes selle kõrval edasi Õigusteaduse kooli professoriks. 1899. a. määrati rooma õiguse erakorralise professori k. t. ja õigusteaduskonna sekretäriks. A. 1900 kaitses doktoriväitekirja, mille järel a. 1901 nimetati korraliseks professoriks ja õigusteaduskonna dekaaniks. 1907. a. valiti riiginõukogu liikmeks Teadusteakadeemia ja vene ülikoolide poolt ja 1910. a. Peterburi ülikooli rekto-

riks, mis kohalt loobus poolteise aasta pärast konflikti teravnemise tõttu haridusminister Kassoga, kelle ülikoolipoliitikat D. Grimm ei jaganud.

D. Grimm professoriteenistus Peterburi ülikoolis katkestati 1913. a. minister Kasso poolt. Selle aasta suvel minister määras ta vastu tema tahtmist Harkovi ülikooli. Vastuseks sellele teatas D. Grimm Harkovi ülikooli rektorile, et kuna õppeaasta kestel loengute pidamise ajad langevad ühte töödega seadusandlikus kogus, millest ta ei pea end õigustatuks loobuma, siis ei saa ta kuigi rahuldaval määral täita professori ülesandeid Harkovis. Neil põhjusil ja et mitte raskusi valmistada ülikoolile, loobub ta määralise professori palgast ja on nõus olema ülemääraseks professoriks ilma palgata, rahuldudes riiginõukogu poolt saadavate päevarahadega. Minister, nähes säärases sammus kõrvalehoidumist teenistuskohuste täitmisest, vallandas 1914. a. prof. Grimm professoriametist.

Pärast veebruarirevolutsiooni 1917. a. prof. Grimm valiti uuesti korraliseks professoriks Peterburi ülikoolis ja, silmas pidades tema 30-aastast teenistust, anti temale väljateeninud professori tiitel. Sel kohal oli ta 1920. aastani, mil ta põgenes Nõukogude-Venest pärast viibimist vanglas 1919. a. sügisest saadik, kust ta vabastati vähe enne põgenemist ja võeti temalt allkiri, et ta ei lahkuks Peterburist.

Tegevuse kõrval ülikoolis prof. D. Grimm oli edasi professoriks Õigusteaduse koolis 1905. aastani. Aastail 1895—1906 oli ta määraliseks õpetajaks ka Aleksandri sõjaväe juriidilises akadeemias õiguse entsüklopeedia ja õiguse filosoofia ajaloo kateedril. Sama ainet õpetas ta ka Aleksandri lütseumis, sellal kui lütseumi kuraatoriks oli ministrite nõukogu end. esimees krahv Kokovtsov, pärast seda, kui prof. D. Grimm oli minister Kasso poolt vallandatud ülikooli-professori ametist. 1906. a. alates oli ta rooma õiguse professoriks prof. Bestužev-Rjumini poolt asutatud Kõrgematel naiskursustel.

Seltskondlikust elust hakkas prof. D. Grimm aktiivselt osa võtma alates Konstitutsioonilise manifesti avaldamisest 17. okt. 1905. Ta liitus konstitutsioonilis-demokraatliku parteiga ja viimase liikmena võttis osa esimese ja teise riigiduuma valimiste eeltõist. Pärast tema valimist riiginõukogusse astus ta selle nn. vasakusse ehk akadeemilisse gruppi, kes valis tema oma esimeheks. Selles positsioonis püsis ta veebruarirevolutsioonini 1917 ja seadusandlike asutiste töö lõpetamiseni Ajutise Valitsuse ajal. Aastakümne jooksul võttis ta osa riiginõukogu seadusandlikest töist.

1912. aastal langes ta liisu läbi välja riiginõukogu koosseisust, kuid valiti tagasi akadeemilise kuuria poolt uueks kümmeaastaks. 1914. aastal, seoses tema vallandamisega professoriametist, tõsteti minister Kasso poolt üles küsimus tema väljaarvamise kohta riiginõukogust, sest ta oli kaotanud professoritsensuse. Ent ministri tegevus kutsus esile riiginõukogus valju protestitunde ja nõukogu lükkas tun-

duva häälteenamusega tagasi tema väljaarvamise ettepaneku. Pärast veebruarirevolutsiooni 1917. a. nimetati ta Ajutise Valitsuse poolt haridusministri abiks, mis ametist ta varsti loobus, kui ta nimetati V. Senati esimese (administratiiv-) departemangu liikmeks.

Pärast põgenemist Soome elas ta 1922. aastani Helsingis, kus jätkas töötamist teda huvitavais teaduslikes küsimusis, kasustades Helsingi ülikooli raamatukogu. 1922. a. asus Prahasse, kus ta valiti rooma õiguse professoriks ja hiljem dekaaniks Vene õigusteaduskonnas Prahast. 1927. a. valiti Tartu ülikooli rooma õiguse korraliseks professoriks, mis ametis on tänini.

II. Sama mitmekesine, kui on olnud prof. Grimmi elukäik, on tema teaduslik tegevus. Olles eeskätt ja peamiselt akadeemik-õpetlane, on suurem osa tema kirjanduslikust tegevusest pühendatud puht-teaduslikele teoreetilistele küsimusile; kuid tema tegevus riigimehena on ka oma osa jätnud ta kirjanduslikku toodangusse.

Teadusmehena-uurijana on ta avaldanud rea uurimusi õiguse üldküsimuste ja rooma õiguse alal. Siia kuuluvad ka teaduslikud retsensioonid magistri- ja doktoritööde kohta. Pedagoogilise tegevuse viljana on temalt ilmunud rida õpperaamatuid ja ülikooli kursusi rooma õiguse süsteemis, ajaloos ja käsikirjalisi väljaandeid õiguse üldõpetuse ja filosoofia alal. Juristina-riigimehena on ta avaldanud rea artikleid vene konstitutsioonilise õiguse küsimusis ja seisukohavõtte mõningate seaduseelnõude kohta, millega tal oli tegemist nende arutamisel seadusandlikus kogus.

Prof. D. Grimm'i teaduslikes töis avaldub terav kriitiline suhtumine senistesse õpetustesse, kuid samal ajal ta püstitab uued vaated käsitledavais probleemides. Kuigi ta on ettevalmistuselt romanist ja sellisena tegev olnud ülikoolide õppejõuna, kandub pearaskus ta loominguks õiguse üldküsimusile ja romanistlikes teemades ta rakendab vaid oma üldisi metodoloogilisi ja gnoseoloogilisi lähtekohti.

Põhiülesanne, mida tööde autor endale seadnud, alates doktori-dissertatsioonist 1900. a., seisneb nende lähtekohtade revideerimises, millistele tugines kaasaegne tsiviilõiguse doktriin. Lugesdes selle doktriini lähtekohta ekslikuks ta aluses, autor võtab mainitud teoses arvestusele valitseva õpetuse juriidilistest faktidest, eriti aga õpetuse juriidilistest tegudest, õigussuhte ja subjektiivse õiguse mõistetest.

Esimese küsimuse suhtes juhib ta tähelepanu valeõpetusele, nagu oleks olemas kausaalne seos juriidiliste faktide ja viimaste poolt tekitatavate õiguslikkude suhete ning subjektiivsete õiguste vahel. Ta osutab asjaolule, et käesoleval juhtumil võib olla juttu ainult sellest, et teatavate faktide olemasolul antud õigussüsteemi seisukohast tunnustatakse antud õigusliku suhte või subjektiivse õiguse olemasolu, kuid mitte kuidagi pole siin tegemist kausaalse seosega esimeste ja teiste vahel. Teise punkti suhtes ta määritleb seose iseloomu õigus-suhete ja nende aluses olevate eluliste käibeliste suhete (бѳтовѳја

otnošenija) vahel, milledesse inimesed astuvad üksteisega ja neid ümbritsevate välismaailma esemetega.

Lõpetamata „Rooma õiguse kursuses“, millest esimene osa ilmunud 1904. a., autor täiendusena eelmisele tööle arvustab tavalist vaadet objektiivse õiguse suhtes ja püstitab oma vaate. Edaspidistes töodes ta osalt süvendab, osalt viimistleb ja parandab varemini tema poolt avaldatud vaateid mainitud küsimusis ning kinnitab neid konkreetsete näidetega üksiküsimuste alal, eriti aga rakendades oma põhivaateid valduse probleemistikus, societates'es, ja viimaks uurimuses kohtu õigustloova ülesande kohta kehtiva õiguse lünkade täitmisel.

Peamised teesid, mida autor oma töis formuleerib, on järgmised:

1) Objektiivne õigus pole omaette seisev õiguslik kategooria, vaid ta on reaalse ühiskondliku elu produkt. Objektiivse õiguse mõiste alla kuulub ainuüksi positiivne õigus kui normide kogum, millised riigivõimu reaalsete organite poolt tunnustatud sunduslikeks, sest et nad nende organite poolt tunnustatud sundnormide vormis tekkinud (peamised neist seadusandlik tegevus, tavaõigus, kohtupraktika) käesoleval ajal või minevikus.

Nn. looduse õigus omas aluses kujutab üksikisiku või -rühmitise kriitilise suhtumise peegeldust positiivsele õigusele, viimase mittevastavuse pärast sellele, mida nõuab üksikisiku või -rühmitise huvi või õiguslik tõekspidamine. Nn. õiguse idee kui olemuse või pidamise (dolženstvovanie) iseseisev aprioorne kategooria on filosoofilise mõtlemise vili, mitte aga katsetuse või kogemuse teel tabatav iseseisev reaalsus. Üsikute õiguslike normide tähendus seisneb selles, et nad on ühte või mitmesse õiguslikku instituuti kuuluvad vajelised elemendid ja seda nad on kas sääraste momentidena, mis määritlevad instituutide faktilist koostist (olmastikku), või momentidena, mis määritlevad nende sisustikku, vastavate õigustuste ja nõudluste omistamise mõttes.

2) Konkreetsete õigussuhted, mida õigustatud isikute vaatekohast kutsutakse subjektiivseteks õigusteks, on selleks vormiks, milles antud tüüpilised käibelised (bõtovõja) suhted teatavate tunnuste olemasolul saavad tunnustuse õiguskorra poolt. Need suhted aga, mida hinnatakse kui mittesoovitavaid, kahjulikke ja isegi ohtlikke, kutsutakse faktilisteks suheteks. Nad põhjustavad nende vastu võitlemise otstarbel eriliste instituutide loomist. Nii ühtede kui teiste suhete hindamise kriteeriumiks on vastavate abstraktsete õiguslike instituutide koostisse kuuluvate normide poolt märgitud välispidised ja sisemised tunnused, mis puutuvad elusuhete kas faktikoostisse (olmastikku) või nende sisustikku.

3) Kõigi nende teeside aluses seisab üks põhitees:

Algselt teguriks on käibelised suhted, millesse inimesed astuvad üksteisega ja neid ümbritsevate välismaailma esemetega. Need suhted pole tekitatud objektiivse õiguse poolt, neis avaldub vahetult ühis-

kondliku elu tuiksoone löömine. Need suhted, sedavõrt kui nad omandavad massilise iseloomu ja viivad teatavate tüüpiliste konkreetsete tulemusteni, satuvad riigivõimu reaalsete kandjate hindamise alla; sellele järgneb loomuliku sotsiaalse tulemusena neid suhteid reguleerivate õiguslikkude normide väljatöötamine ja nende normide korrastamine vastavate õiguslikkude instituutide näol.

4) Seega siis, et õieti tunnetada ja teaduslikult formuleerida õiguslikke mõisteid, on põhieelduseks eluliste suhete elementide ja üldstruktuuri esialgne metajuriidiline selgitamine, sõltumata nende õiguslikust hinnangust.

5) Tsiiviilõigusteaduses valitseva doktriini ürgseks puuduseks ongi, et ta ignoreerib seda metodoloogilist nõuet ja lähtub oma teaduslikes konstruktsioonides kas traditsioonilisest üldisest formeleist, mis tuntud määral välja töötatud juba rooma juristide poolt, või niisama üldistest formelitest, mis hangitud eelmiste formelite muutmise ja kohandamise teel vastavalt muutumistele õigussüsteemis, või formelitest, mis tuginevad aprioorsetele filosoofilistele spekulatsioonidele, nagu näit. õpetus objektiivsest õigusest kui üldisest tahtest, õpetus subjektiivsest õigusest kui individuaalse tahte isandusest, õpetus eratahteautonomias õiguslikkude toimingute vallas jne. Avaliku õiguse valdkonnas on säärast üldist õiguslikku mõttevoolu iseloomustavaks avaldiseks Kelseni teooria, mis rajatud valele, aprioorsele „olemuse“ ja „pidamise“ vastuseadmisele, nagu „pidamine“ polekski üheks „olemuse“ vormiks. Sääraste sisult viljatute teooriate hulka kuulub ka Petražitski nn. psühholoogiline teooria, mis asendab õpetuse õigusest õpetusega õiguslikust psüühikast.

Avaldasime lühida kokkuvõtte prof. D. Grimm'i rohkearvulistes teostes püstitatud vaadetest õigusteaduses. Prof. Grimmi omades kriitilist ja samal ajal ka konstruktiivset mõistust, omades rikkalikke kogemusi nii teoorias kui praktikas ning lakkamatut tööindu, võime loota, et ta veelgi rikastab õigusteadust uute toodetega, eeskätt aga tervikliku sünteetilise teosega oma vaadetest õigusteaduses. Selleks soovime teaduse veteranile ja õiguse truule teenijale veel palju töörikkaid aastaid!

*

D. D. Grimm'i teoste nimestik.

I. R a a m a t u d.

1) Очерки по учению объ обогащении, 3 vihku (magistri dissertatsioon).

I vihk: Природа и юридическое значение обогащения. — Главные моменты в истории развития ответственности добросовѣстнаго владѣльца передь собственникомъ. Дерптъ 1891.

II vihk: Предметъ *condictio indebiti*. СПб., 1892.

III vihk: *Actio de in rem verso*. СПб., 1893.

2) Основы учения о юридической сдѣлкѣ въ современной нѣмецкой док-

тринѣ пандектнаго права. Прологомены къ общей теоріи гражданскаго права. СПб., 1900 (doktori dissertatsioon).

3) Курсъ римскаго права. Вып. I. Введение и общее учение о правѣ въ объективномъ и субъективномъ смыслѣ. СПб., 1904.

4) Лекціи по догмѣ римскаго права. Пособіе для слушателей. (Neli esimest väljaannet ilmunud Peterburis, viies Kievis 1918. a., kuues trükitud Riias autori loata ja on viienda väljaande lihtne äratrükk.)

5) Лекціи по исторіи римскаго права, 5 vihku. Praha, 1923., 1924. a. a. (litogr. välj.).

6) Лекціи по догмѣ римскаго права. Введение и общая часть. Praha, 1927. (NB. Peale nende on üliõpilaste poolt väljaantud käsikirja õigustel ilma müügilole laskmata „Лекціи по энциклопедіи и исторіи философіи права. Пособіе для слушателей военно-юридической академіи. СПб., 1895.)

II. A r t i k l i d. (Ebatäielik loend, koostatud osalt autori mälu järgl.)

1) Понятіе владѣнія въ римскомъ правѣ (Вѣстникъ Права). СПб., 1894.

2) Къ учению о субъектахъ права (sealsamas) 1904.

3) Къ учению объ объектахъ права (sealsamas) 1905.

4) Юридическое отношеніе и субъективное право (Журналъ Министерства Юстиціи). СПб., 1907.

5) Къ вопросу о соотношеніи институтовъ гражданскаго права съ хозяйственнымъ бытамъ народа (sealsamas) 1907.

6) Rida artikleid, peamiselt vene konstitutsioonilise õiguse küsimuste üle, trükitud juriidilises ajakirjas „Pravo“, alates a. 1907, Peterburis. Nende hulgas: V. Senati keeldumisest avaldada Riinõukogu nakaase, Riigiduuma ja Riiginõukogu valitavate liikmete ajutisest eemaldamisest ja nende väljalangenuiks arvamisest, legislatuuride perioodide suktessioonist jt.

Фраудаторное отчужденіе имущества со стороны несостоятельнаго должника (Вѣстникъ Гражд. права) 1915.

8) Переходъ торговыхъ предприятий (sealsamas) 1916.

9) Реформа Сената (sealsamas) 1917.

10) Соотношеніе между юридическими институтами и конкретными отношеніями. (Kirjutiste kogu prof. Šeršeneviči mälestuseks.) Moskva, 1918.

11) Проблема вещныхъ и личныхъ правъ древнеримскомъ правѣ. (Труды русскихъ ученыхъ за границей т. I и II.) Berlin, 1922, 1923.

12) Основныя предположенія и задачи социальныхъ наукъ. (Ученыя записки, основ. русской учебной коллегіей въ Прагѣ т. I в. III.) Praha, 1929.

13) Участіе суда въ правотворчествѣ (Законъ и Судъ) Riga, 1931.

14) Zur Frage über den Begriff der *societas* im klassischen Röm. Recht. (Acta et Comment. Univers. Tartuensis XXX) Tartu, 1933.

15) Eesti Vabariigi Põhiseaduse uus muutmiseeoaduse eelnõu (Õigus) 1933.

16) Die sociologischen Grundlagen des römischen Besitzrechts. (Studi in onore di S. Riccobono, vol. IV) Palermo, 1934.

III. R e t s e n s i o o n e vene teadlaste dissertatsioonide kohta, trükitud osalt „Вѣстникъ Права’s“, osalt Журналъ Министерства Нар. Просвѣщенія’s“, nende hulgas V. Adamoviči, Gussakovi magistritööde ja L. Petražiitski doktorivältekirja kohta.

E. Ein.

Vastutav toimetaja: F. Karlson. Väljaandja: Tartu Õigusteadlaste Selts.
